

"Ақтөбе" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының 2014 - 2023 жылдарға арналған даму стратегиясын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 23 шілдедегі № 819 қаулысы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 10 желтоқсандағы № 818 қаулысымен.

Ескерту. Күші жойылды – ҚР Үкіметінің 10.12.2018 № 818 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

"Мемлекеттік мүлік туралы" 2011 жылғы 1 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңы 184-бабының 2-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған "Ақтөбе" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының 2014 – 2023 жылдарға арналған даму стратегиясы бекітілсін.

2. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

К. Мәсімов

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2014 жылғы 23 шілдедегі
№ 819 қаулысымен
бекітілген

"Ақтөбе" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының 2014 – 2023 жылдарға арналған даму стратегиясы

Осы "Ақтөбе" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының (бұдан әрі – ӘКК) 2014 – 2023 жылдарға арналған даму стратегиясы (бұдан әрі – Стратегия) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 31 қазандағы № 1236 қаулысымен бекітілген Акционері мемлекет болып табылатын ұлттық басқарушы холдингтердің, ұлттық холдингтердің, ұлттық компаниялардың даму стратегиялары мен даму жоспарларын әзірлеу, бекіту, сондай-ақ оларды іске асырудың мониторингі мен оны бағалау қағидаларына

және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 31 қазандағы № 1382 қаулысымен мақұлданған Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларды дамыту тұжырымдамасына (бұдан әрі – Тұжырымдама) сәйкес әзірленген.

Стратегияның тұжырымдамалық сипаты бар және Стратегия келісілгеннен және бекітілгеннен кейін әзірленетін ұйымдастырушылық іс-шаралар мен құжаттамалық рәсімдердің сипатын қамтымайды.

Стратегия кейінгі бағдарламалық құжаттарды, орта мерзімді даму жоспарларын, болжамды қаржы модельдерін, сондай-ақ ӘКК бюджетін әзірлеу үшін негіз болып табылады.

Осы Стратегия таяудағы 10 жылға арналған миссияны, пайымды, стратегиялық бағыттарды, мақсаттарды, міндеттерді, іс-шараларды, оларды іске асыру тетіктері мен қызмет нәтижелерінің көрсеткіштерін айқындайды және мыналардың:

1) Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың "Қазақстан-2050" Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты" атты 2012 жылғы 14 желтоқсандағы Қазақстан халқына Жолдауының;

2) "Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясын одан әрі іске асыру жөніндегі шаралар туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 6 сәуірдегі № 310 Жарлығының;

3) "Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығының;

4) "Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі инновациялық даму тұжырымдамасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 4 маусымдағы № 579 Жарлығының;

5) "Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 18 маусымдағы Жарлығының;

6) "Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесінің одан әрі жұмыс істеуінің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 4 наурыздағы № 931 Жарлығының;

7) "Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы № 958 Жарлығының (бұдан әрі – ҮИИДМБ);

8) "Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларды дамыту тұжырымдамасын мақұлдау туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 31 қазандағы № 1382 қаулысының;

9) "Қазақстан Республикасында инновацияларды дамыту және технологиялық жаңғыртуға жәрдемдесу жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған бағдарламаны бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 30 қарашадағы № 1308 қаулысының;

10) "Бизнестің жол картасы 2020" бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 13 сәуірдегі № 301 қаулысының (бұдан әрі – БЖК 2020 бағдарламасы);

11) "Өнімділік 2020" бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 14 наурыздағы № 254 қаулысының (бұдан әрі – "Өнімділік 2020" бағдарламасы);

12) "Қазақстан Республикасында инвестицияларды тарту, арнайы экономикалық аймақтарды дамыту және экспортты ынталандыру жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған бағдарламаны бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 30 қазандағы № 1145 қаулысының негізгі бағыттарын ескере отырып әзірленген.

ӘКК құру кезінде экономикалық даму үшін өңірлік локомотивтер қалыптастыру идеясы айқындалды. ӘКК-ге қызметі өңір тұрғындарының әлеуметтік, экономикалық және мәдени мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған орнықты бизнес-құрылымның рөлі белгіленді.

Стратегияны әзірлеу мыналармен негізделеді:

1) негізгі басымдықтар, оларды іске асыру көздері мен тетіктері туралы нақты түсінігі бар ұзақ мерзімді әлеуметтік-экономикалық дамудың нысаналы бағдарларының болу қажеттілігі;

2) өңірдің әлеуметтік саласын үйлесімді дамыту қажеттілігі;

3) ӘКК әлеуетін іске асыру үшін басым болып табылатын бағыттар мен қызмет салаларын айқындау;

4) ӘКК дамыту саясаты мен оның жұмыс істеу моделін қалыптастыру;

5) өңірлік даму институты ретінде ӘКК одан әрі қалыптасуын қамтамасыз етуге бағытталған шаралар кешенін әзірлеу.

1. Ағымдағы жағдайды талдау

Сыртқы ортаны талдау

"Қазақстан-2050": қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты" стратегиясына сәйкес Стратегияның басты мақсаты – 2050 жылға қарай әлемнің ең дамыған 30 мемлекетінің қатарына кіру. Мықты мемлекеттің, дамыған экономиканың негізінде берекелі қоғам құру, бұл мақсатқа қол жеткізу үшін Мемлекет басшысы үш бірдей жаңғырту жүргізу: мемлекеттің іргесін қалау мен нарықтық экономикада серпіліс жасау, әлеуметтік мемлекеттің негіздерін қалау, қоғамдық сананы қайта өзгерту міндетін белгілеп берді. Жаңа бағыттың экономикалық саясаты экономикалық прагматизм қағидаттарында құрылады.

Ақтөбе облысы Қазақстанның батыс бөлігінде орналасқан, аумағының ауданы жағынан Республикадағы Қарағандыдан кейінгі екінші облыс.

Қазақстанның алты облысымен, Өзбекстанның бір республикасымен және Ресей Федерациясының бір облысымен:

- 1) солтүстігінде – Ресей Федерациясының Орынбор облысымен;
- 2) солтүстік-шығысында – Қостанай облысымен;
- 3) оңтүстік-шығысында – Қарағанды және Қызылорда облыстарымен;
- 4) оңтүстігінде – Өзбекстанның Қарақалпақстан Республикасымен;
- 5) оңтүстік-батысында – Маңғыстау облысымен;
- 6) батысында – Атырау облысымен;
- 7) солтүстік-батысында – Батыс Қазақстан облысымен шекаралас.

Әкімшілік-аумақтық бөлініс бойынша өңір 12 ауданға және 142 ауылдық округке бөлінеді. Облыс аумағында 8 қала орналасқан, оның ішінде: 1 моноқала (Хромтау) мен 6 шағын қала (Алға, Жем, Қандыағаш, Темір, Шалқар, Ембі) және Ақтөбе қаласы, сондай-ақ 384 ауылдық елді мекен бар.

Облыстың табиғи-ресурстық әлеуетін бағалау

Ақтөбе облысының қойнауында алтын, күміс, кобальт, калий тұздары, асбест, каолин, шыны және түсті тас шикізаты, табиғи әрлеу материалдары, мұнай-битум жыныстары сияқты пайдалы қазбалар мен басқа да көптеген қазбалардың орасан зор қоры бар. Соның нәтижесінде өңірде тау-кен өндіру, өңдеу, химия өнеркәсіптері, феррокортпа өндірісі дамыды.

Тау-кен өндіру кәсіпорындарының басым бөлігі Мұғалжар ауданында шоғырланған. Мұғалжар тауы никельге, кобальтқа, хромитке, мысқа, қара және сирек кездесетін металдарға бай. Оңтүстік Мұғалжар құмынан шыны өндіріледі.

Қарғалы ауданының аумағында Хромтау, Никельтау көмір шахталары ашылды, сондай-ақ Бадамша кентінің маңынан хромит және никель кеніштері табылды.

Ақтөбе өңірінің орталық бөлігінде және оңтүстігінде мұнай мен газ өндіру дамыған, мысалы, Жаңажол мұнай-газ конденсатының кен орны, Кеңқияқ – тұзасты, Кеңқияқ – тұзүсті мұнай кен орны және т.б. Өңірде хром қосылыстары, феррокорытпа, рентген аппаратурасы мен машина жасау зауыттары, химия комбинаты мен тағы басқалары жұмыс істейді.

Жалпы, табиғи бай ресурстарын, географиялық тұрғыдан қолайлы орналасуын ескере отырып, бәсекеге қабілетті әлеуетті өндірістер құру бойынша Ақтөбе облысының айтарлықтай әлеуеті бар деген тұжырым жасауға болады (әсіресе, тау-кен өндіру, өңдеу, химия өнеркәсібін дамыту бойынша).

Экономикалық даму

Жалпы өңірлік өнім

Жалпы өңірлік өнім (бұдан әрі – ЖӨӨ) көлемі бойынша ел өңірлерінің арасында Ақтөбе облысы ұзақ уақыт бойы 6 (алтыншы) орынды иеленіп келеді.

2012 жылдың 9 айымен салыстырғанда 2013 жылғы осындай кезеңде Ақтөбе қаласының өндірілген ЖӨӨ көлемі 1 193 256,3 млн. теңгені құрап, өсу қарқыны 106,1 % болды. Ақтөбе қаласының жан басына шаққандағы ЖӨӨ көлемі 1 490,7 мың теңгені құрайды.

Экономикалық өсу, ең алдымен, индустриялық кешеннің, құрылыс индустриясының, сондай-ақ көрсетілетін қызметтер саласы – сауда-саттық пен көліктің қарқынды дамуымен қамтамасыз етілген.

2013 жылғы қаңтар – желтоқсанда өнеркәсіптік өнім көлемі 1 352,5 млрд. теңгені құрады, нақты көлем индексі (бұдан әрі – НКИ) 102,5 %-ды құрады.

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің өнімі 990,5 млрд. теңгені (НКИ 99,8 %), өңдеу өнеркәсібінің өнімі – 280,9 млрд. теңгені құрады (НКИ 114,5 %), электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау – 68,4 млрд. теңгені (НКИ 106,5 %), сумен жабдықтау, кәріз жүйесі, қалдықтарды жинау мен бөлуді бақылау – 12,8 млрд. теңгені (НКИ 94,6 %) құрады.

8 339,6 мың тонна мұнай (2012 жылдың осындай кезеңінің деңгейіне қатысты 97,1 %), 4 140,0 млн. текше метр мұнайдың ілеспе газы (99,5 %),

5 105,1 мың тонна (107,9 %) мыс кені, 355,1 мың тонна (102,9 %), мыс концентраты, 3 255,0 мың тонна (100,4 %) хром кені, 4 193,2 мың тонна (106,3 %) хром концентраты, 101,6 мың тонна (103,7 %) хром тұзы өндірілді, 377,2 мың тонна (99,3 %) феррокорытпа, 2 989,1 млн. квт. сағ (110,2 %) электр энергиясы, 6 771,8 мың Гкал (107,8 %) жылу энергиясы шығарылды.

Ауыл шаруашылығы өнімдерінің көлемі 127,9 млрд. теңгені (НКИ – 100,3 %) құрады.

426,9 мың га алқаптан 212,6 мың тонна бидай (өңдегеннен кейінгі салмақ) жиналды, бұл 2012 жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда 2,2 есе көп.

Ағымдағы кезеңде 8,1 мың тонна майлы дақыл, 87,0 мың тонна картоп және 70,1 мың тонна көкөніс пен бақша дақылдары жиналды.

2013 жылы 1 644,1 мың тонна шөп немесе жалпы жоспарланған көлемнің 103,4 %-ы жиналды.

2013 жылы агроөнеркәсіптік кешенді қолдауға 2,9 млрд. теңге субсидия көзделген (100 % игерілді).

Негізгі капиталға инвестициялар көлемі 496,2 млрд. теңгені құрады (2012 жылдың осындай кезеңіне қатысты 111,9 %).

Орындалған құрылыс жұмыстарының көлемі 186,2 млрд. теңгені құрады, бұл 2012 жылдың тиісті кезеңіне қатысты 142,6 %-ды құрайды.

461,2 мың шаршы м. тұрғын үй пайдалануға берілді, бұл 2012 жылдың деңгейінен 5,8 %-ға жоғары.

Бөлшек сауда айналымының көлемі 335,7 млрд. теңгені құрады (110,8 %).

2013 жылғы қаңтар – желтоқсанда облыс бойынша тұтыну бағаларының индексі 4,5 %-ды, азық-түлік тауарларына – 2,8 %-ды құрады.

Шоғырландырылған бюджетке салықтар мен басқа да төлемдердің түсуі 616,4 млрд. теңгені құрады (ҚР Ұлттық қорын қоспағанда, болжамның 102,7 %-ы), оның ішінде жергілікті бюджетке 75,0 млрд. теңге түсті (болжамның 115,3 %-ы).

"БЖК 2020" бағдарламасын іске асыру үшін 2013 жылы республикалық бюджеттен 3 037,6 млн. теңге бөлінді.

Ағымдағы жылдың басынан бастап Өңірлік Үйлестіру Кеңесі (ӨҮК) жеке кәсіпкерлік субъектілерінің 124 жобасын мақұлдады, оның ішінде:

- 1) кредит сомасы 15,6 млрд. теңгеге субсидиялау жөніндегі 92 жоба;
- 2) трансферт сомасы 2,1 млрд. теңгеге инфрақұрылым жөніндегі 13 жоба;
- 3) кредит сомасы 338,6 млн. теңгеге кепілдік беру жөніндегі 7 жоба.

Сонымен қатар, "БЖК 2020" бағдарламасының ісін жаңадан бастаған жеке кәсіпкерлік субъектілері үшін инновациялық гранттар бөлу жөніндегі жаңа бағытының шеңберінде ӨҮК Бағдарламаның 12 қатысушысына 33,0 млн. теңге сомасына гранттарды мақұлдау және беру туралы шешім қабылдады.

Шағын және орта бизнесте белсенді субъектілер саны 37,3 мың бірлікті (103,1 %) құрады, жұмыспен қамтылғандар саны 120,2 мың адамға (112,6 %) жетті.

Өндірілген өнім көлемі 431,4 млрд. теңгені (103,3 %) құрады.

Шағын және орта бизнес субъектілерінен бюджетке түсетін төлемдер 115,6 млрд. теңгені (107,3 %) құрады.

2013 жылғы қаңтар – қарашадағы сыртқы сауда айналымы 7 686,9 млн. АҚШ долларын немесе 2012 жылдың осындай кезеңіне қатысты 92,3 %-ды құрады, оның ішінде экспорт – 6 454,5 млн. АҚШ доллары (90,9 %), импорт – 1 202,4 млн. АҚШ доллары (97,7 %).

Экономиканың басым салаларының жай-күйін бағалау

Агроөнеркәсіптік кешен

Өсімдік шаруашылығы

Ақтөбе облысында халқының азық-түліктік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, экспортқа бағдарланған бәсекеге қабілетті өнімдердің өндірісін ұлғайту үшін Ақтөбе облысында құрылымдық және технологиялық әртараптандыруды жүзеге асыру, далалық аймақта: Әйтеке би, Қарғалы, Мәртөк, Хромтау аудандарында орналасқан ауыл шаруашылығының басым дақылдарының егіс алқаптарын және Ақтөбе облысының Ақтөбе қаласын кеңейту жөніндегі жұмыс жүргізілуде.

Ауа-райының қолайсыз жағдайлары – қыста қардың аз болуы, жауын-шашынның болмауы, соның салдарынан болатын өте қатты қуаңшылық

көкөніс, бидай және майлы дақылдардың ауқымды егіс алқаптарының жойылуына әкеп соқтырды.

Өнімді толық алмау қаупін азайту мақсатында Ақтөбе облысының әкімдігі картоп пен көкөніс өсіру бойынша Ақтөбе облысы мәслихатының 2013 жылғы 11 желтоқсандағы № 178 шешімімен бекітілген "Ақтөбе облысының аумақтарын дамытудың 2011 – 2015 жылдарға арналған бағдарламасы" атты арнайы бағдарлама әзірледі, ол ауыл шаруашылығы құрылымдарының осы дақылдарды өсіру алаңдары мен көлемін 2 есе ұлғайтуына мүмкіндік берді.

Инновациялық технологияларды енгізу жалғасуда, тамшылатып суарудың жалпы ауданы 195 гектарды құрайды, сондай-ақ жалпы ауданы 0,28 гектар болатын 2 жылыжай пайдалануға берілді.

Тұқым дайындайтын 11 орталық жұмыс істейді, олар облыста тұқым өңдеуді жүзеге асырады. Тұқым өсіретін 12 шаруашылық бар. Облыста бидайдың "Оңтүстік-шығыс – 2", "Саратовская – 70" шығымдылығы жоғары сорттары мен жергілікті "Ақтөбе – 39" сорты өндіріске енгізілген.

Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерді қолдау үшін ӘКК "Азық-түлік келісімшарт корпорациясы" ҰК" акционерлік қоғамымен бірлесіп көктемгі егіс жұмыстарын жүргізуге кредит алу үшін 2012 жылы ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерге (бұдан әрі – АШТӨ) жалпы сомасы 558 368 000 теңгеге 75 кепілдік берді. 2013 жылы жалпы сомасы 462 858 000 теңгеге 47 АШТӨ кепілдік берілді.

Мал шаруашылығы

Облыстың мал өсіретін шаруашылықтарында мал шаруашылығы (ірі қала мал басы), шошқа шаруашылығы, құс шаруашылығы мен жылқы шаруашылығы дамыған.

Осылайша, "Аграрлық кредиттік корпорация" акционерлік қоғамының Директорлар кеңесі 2012 жылғы 29 маусымда бекіткен "Ет өнімдерінің жас төлін молайту үшін ҰҚМ аналық басы мен асыл тұқымды қошқарларды сатып алу" пилоттық бағдарламасында бюджеттік кредит беру шеңберінде АШТӨ қаржыландыра отырып, "Аграрлық кредиттік корпорация" акционерлік қоғамының алдындағы жетіспейтін қамтамасыз ету бөлігіндегі міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында 2012 жылы ӘКК АШТӨ-ге кепілдік берді.

Тау-кен металлургиясы өнеркәсібі

Ақтөбе өңірінің экономикасы үшін серпінді дамып келе жатқан кен өндіру өнеркәсібі бар Мұғалжар, Темір және Хромтау аудандары маңызды өсу көрсеткіштеріне айналуы мүмкін.

"АқтөбеТермоКокс" жауапкершілігі шектеулі серіктестігімен бірге ӘКК Қарғалы ауданының Мамыт кен орнында қоңыр көмір өндіру жөніндегі

бірлескен жобаны іске асыра бастады. Бұл жобаның мақсаты жылу мен электр энергиясын қосымша өндіру үшін кокс алу болып табылады. Инвестициялау сомасы 77 500 000 000 теңгеге дейін. Мамыт кен орнында қоңыр көмір өндіруге арналған келісімшарттың жобасы қазіргі уақытта мемлекеттік органдарда келісу рәсімінен өтуде. Сараптамалық қорытындылардың бәрі алынғаннан кейін "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 62-бабының 5-тармағына сәйкес келісімшарт Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігіне қол қоюға және мемлекеттік тіркеуге жіберіледі. Келісімшартқа 2014 жылғы 1 шілдеге дейін қол қою жоспарланған.

Кен өндіру, концентраттар мен бастапқы металдарды шығару үлесі қомақты болғанымен, тау-кен металлургиясы өнеркәсібі өндірісінің көлемі қосылған құны жоғары шығарылатын өнімнің тізбесі өте шағын екенін көрсетеді.

Саланың қазіргі қалыптасып отырған құрылымында тау-кен металлургиясы өнеркәсібі өндірісінің көлемін металл кендерінің жаңа кен орындарын игеру есебінен ұлғайтуға болады. Шикізат базасы сарқылған, пайдаланылатын шикізаттың кешенділігі төмен, негізгі өндірістік қорлардың тозу дәрежесі жоғары, қоршаған ортаның ластануы мен технологиялық артта қалу дәрежесі жоғары, өндірістің өндіруден бастап тауарлық әзірлік дәрежесі жоғары өнім шығаруға дейінгі толық циклды қамтитын кіріктірілген кешендер жоқ болып отырған, ішкі нарықтың сыйымдылығы аз әрі ол бытыраңқы орналасқан, өнімдер энергияны, еңбекті және материалды көп қажет ететін жағдайларда дамудың бұл үлгісі Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі міндеттерді жүзеге асыруды қиындатады.

Осылайша, тау-кен металлургиясы өнеркәсібін дамытудың перспективалы мүмкіндіктеріне мыналар жатады:

1) қара металлургияда – металл кендерінің шикізат базасын кеңейту, болат алу үшін сапасы жоғары шикізат өндіру, өндірілетін өнімді ішкі нарыққа жеткізуді ынталандыру;

2) түсті металлургияда – таза металдар мен олардан жасалған бұйымдарды шығару.

Құрылыс индустриясы және құрылыс материалдарының өндірісі

2013 жылдың қорытындылары құрылыс материалдары өндірісінің жақсы даму қарқының көрсетті.

Осылайша:

1) металл емес өзге минералды өнім өндірісінің көлемі 26,9 млрд. теңгені, НКИ 121,4 %-ды құрады;

2) жиһаздан басқа, ағаш және тоз бұйымдарының, сабаннан және өруге арналған материалдардан жасалған бұйымдар өндірісінің көлемі 230,4 млн. теңгені, 2012 жылдың осындай кезеңіне қатысты НКИ – 142,4 %-ды құрады;

3) резеңке және пластмасса бұйымдары өндірісінің көлемі – 4,6 млрд. теңгені, НКИ – 110,1 %-ды құрады;

4) қағаз бен қағаз өнімдері өндірісінің көлемі 567,5 млн. теңге деңгейінде қалыптасты, 2012 жылмен салыстырғанда НКИ –8,8 есе өсті;

5) кен өндіру өнеркәсібінің өзге салаларының өндірісі көлемі 10,9 млрд. теңге деңгейінде қалыптасты, НКИ – 115,7 %;

Бетоннан (НКИ 105,1 %), тауарлық бетоннан (НКИ 138,4 %), силикат және кож кірпіштерінен (НКИ 138,4%) құрастырмалы құрылыс конструкцияларын шығару ұлғайды. Табиғи құм (НКИ 111,1 %), түйіршік, тас үгіндісі мен ұнтағын; малтатас, қиыршықтас, ұсақтас, ұсатылған тас (122,7 %), гранит, құмдақ, ескерткіштерге немесе құрылысқа арналған тас (НКИ 100,8 %) өндіру көлемі ұлғайды.

Бүгінгі күні Ақтөбе қаласында ӘКК құрылыс индустриясы саласындағы мынадай инвестициялық жобаларды іске асыруда:

1) Шыны өнімдерін шығаратын зауыт.

Жобаның жалпы құны 35 млрд. теңгені құрайды. Құрылыс Ақтөбе облысының индустриялық аймағының аумағында жүргізілетін болады. Осы жоба шеңберінде DTEC Engineering & Consulting (Германия) компаниясы техникалық-экономикалық негіздеме (бұдан әрі – ТЭН) әзірледі. Қазіргі уақытта құзыретті мемлекеттік органдармен келісу жүргізілуде.

2) Үй құрылысы комбинаты.

Жобаның жалпы құны 2,2 млрд. теңгені құрайды. Бүгінгі күні жобаның жобалау-сметалық құжаттамасы (бұдан әрі – ЖСҚ) әзірлену үстінде. Жоба ТЭН-і мемлекеттік сараптамадан өткізілуде.

2012 жылы ӘКК шыны өңдеу өнеркәсібі саласындағы отандық озық компания – "ҚазСтройСтекло" жауапкершілігі шектеулі серіктестігімен бірге қауіпсіз шыны мен энергия үнемдеуші шыны пакеттерін шығару жөніндегі зауыт салу, табақ шыны, каустикалық сода шығару жобаларын бірлесіп іске асыруды жүзеге асырып келеді.

Ақтөбе қаласы әкімінің № 2514 қаулысымен ӘКК-ге индустриялық аймақ салу үшін 200 га – оның ішінде шыны зауытын салуға 30 га жер учаскесі бөлінді.

Шикізат – кварц құмы өндірілетін жер айқындалды (Мұғалжар кен орны), оның қоры 53 млн. тоннаны құрады, жете барлау тағы да 20 млн. тонна береді.

Қауіпсіз шыны мен энергия үнемдеуші шыны пакеттерін шығаруды ұйымдастыру үшін ӘКК мүлікке қосымша жарна түрінде ғимарат сатып алды.

Жобаның өзектілігі тұтынушының энергия тиімді әрі қауіпсіз шынылауға деген қызығушылығының жоғары болуымен негізделеді, ол ғимараттардың жылу қорғау дәрежесін ұлғайтумен қатар, адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қабілетті. Кәсіпорындағы технологиялық жабдықтың бәрі шыны өнімдерін өндіретін әлемдік көшбасшылардан сатып алынбақ.

Үй құрылысы комбинаты

2013 жылы ӘКК "Үй құрылыс комбинаты" жауапкершілігі шектеулі серіктестігімен бірге қуаты жылына 50,0 мың шаршы метр тұрғын үй болатын үй құрылысы комбинатын салу жөніндегі жобаға бастама жасады. Инвестициялар көлемі – 2,2 млрд. теңге. Технология түрі ірі панельді үй салу.

Жобаны іске асыру және пайдаланылатын жабдықтар ғимараттар мен құрылыстарды салу сапасын жақсартуға, сондай-ақ тұрғызылатын объектілердің энергия үнемдеуін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Үй құрылысы комбинатын салу жөніндегі жобаны іске асыру нәтижесінде Қазақстан нарығында 100 % қазақстандық өнім пайда болып, тұрғын және тұрғын емес объектілерді салу үшін пайдаланылатын өнімдердің тұтас қатары нарыққа шығарылады.

Көліктік инфрақұрылымды дамыту

Заманауи көліктік инфрақұрылымды қалыптастыру экономиканың бәсекеге қабілеттілігін арттырудың базалық факторларының бірі болып табылады.

2012 жылы облыстың автожолдарын жөндеуге және қайта жаңартуға 23,9 млрд. теңге, оның ішінде жергілікті маңызы бар автожолдарға – 6,4 млрд. теңге, республикалық маңызы бар автожолдарға – 17,5 млрд. теңге бөлінді.

"Батыс Еуропа – Батыс Қытай" жобасын іске асыру жөніндегі жұмыстар жалғасты, оның ішінде 0 – 102 км учаскесінде "Ақтөбе – Мәртөк – Ресей Федерациясының (бұдан әрі – РФ) Орынбор облысымен шекара" автожолын қайта жаңарту, сондай-ақ 0 – 39,9 км учаскесінде "Ақтөбе қаласының солтүстік айналма жолы" автожолын салу жүргізілді. Автожолдардың бұл учаскелері пайдалануға берілген.

2010 жылдан бастап жалпы сметалық құны 13,5 млрд. теңге болатын "Самара – Шымкент" автожолының Ақтөбе – Орал учаскесін қайта жаңарту жөніндегі жұмыстар жүргізіліп келеді. 2011 – 2012 жылдары аталған автожолдың 100 км жөнделді. 2013 – 2014 жылдары тағы да 33 км жолды жөндеу жоспарланып отыр.

Теміржол тасымалдары республикалық ішкі бағыттар бойынша жүзеге асырылады, сондай-ақ Астана қаласына тікелей қатынас бар.

"Ақтөбе" халықаралық әуежайынан Қазақстан, РФ, Беларусь, Біріккен Араб Әмірліктері мен Германия бойынша және басқа мемлекеттерге авиарейстер жүзеге асырылады.

Облыстың облыстық және аудандық маңызы бар автомобиль жолдарының желісі 10 000 км астам. Облыстық және аудандық маңызы бар автомобиль жолдарына жүк және жолаушылар тасымалының 50 %-ына дейін тиесілі.

Автомобиль көлігі жыл сайын дамып келеді. Алайда, автокөлік инфрақұрылымының қомақты бөлігі нормативтік мерзімнен артық пайдаланылып келе жатқанын ескерсек, осыған байланысты көлік жұмысының қауіпсіздігі жөніндегі ахуалы нашарлап барады, көрсеткіштердің өсуі автожолдар желісінің тозу процесін жеделдете түспек.

Облыстың көлік-коммуникация кешенін дамыту проблемалары автокөлік инфрақұрылымының тозуына, теміржол желісінің жеткілікті дамымауына, негізгі қорларды жаңартуға жеткілікті қаржы бөлінбеуіне және нарықта жеткілікті бәсекелестіктің болмауына байланысты.

Облыстың экспорттық әлеуетін бағалау

Қазіргі уақытта облыс экспорты мейлінше шектелген. Экспорттың негізгі баптары шикізат бағытындағы тауарлар топтарына тиесілі: темір кені өнімдері, асбест, бидай және ұн. Ал импорт құрылымында жабдықтар, көлік құралдары, кара металл мен одан жасалған бұйымдар, минералды отын қомақты үлес алады.

Сонымен қатар, астық экспорты бойынша ғана емес, өнім өндірісін және оның облыс шегінен тыс экспортын өрістету бойынша да облыстың айтарлықтай әлеуеті бар.

Жоғарыда келтірілгенді негізге алсақ, Қазақстан Республикасының басқа өңірлерімен қатар, РФ-ның таяу орналасқан өңірлері мен Қытай Халық Республикасының көлемді нарықтары агроөнеркәсіп кешенінің (бұдан әрі – АӨК) өнімдерін өткізу нарығы бола алады.

Облыстағы инвестициялық ахуалды бағалау

Өткен төрт жылда Мемлекеттік бағдарламаны іске асыру алға қойылған міндеттерге қол жеткізу, негізінен, бекітілген жоспарларға сәйкес келе жатқанын және оң нәтижелері бар екенін көрсетті.

ҮИИДМБ басталғаннан бері 2010 жылдан бастап өткен жылдардағы құлдыраудан кейін өңдеуші өнеркәсіптің орнықты өсіп келде жатқаны байқалып отыр, қарқыны жағынан ол экономиканың кен өндіру секторын басып озды. ЖӨӨ көлеміндегі өңдеуші өнеркәсіптің үлесі 7,1 %-дан 9,4 %-ға дейін өсті.

2010 жылмен салыстырғанда 2013 жылы өңдеуші өнеркәсіптегі өндіріс көлемінің нақты өсуі 166,5 %-ды, кен өндіру секторында – 133,8 %-ды құрады. Жоғары технологиялық салалар: машина жасау 175,8 %, химия 125,8 % озыңқы қарқынмен өсіп келеді.

Өңдеуші өнеркәсіптегі еңбек өнімділігі 2013 жылдың қорытындылары бойынша 5 409 500 теңге/адамнемесе 2010 жылға қатысты 100,2 % болды.

Жалпы, негізгі капиталға инвестициялар көлемі ұлғайып келеді, 2013 жылдың қорытындылары бойынша – 496,2 млрд. теңге немесе 2012 жылға қатысты 11,9 %-ға өскен, оның ішінде өңдеуші секторға – 93,3 млрд. теңге немесе 120,1 %.

Облыстың дамуы үшін экономика секторларының инновациялық белсенділігінің ерекше маңызы бар. 2010 жылдан бері орындалған ғылыми-техникалық жұмыстардың көлемі жөніндегі көрсеткіштің 28,4 %-ға өскені байқалды, ол 14,7 млрд. теңгені құрады, кәсіпорындардың технологиялық инновацияларына жұмсалатын шығындар 2 есе дерлік ұлғайды.

Кезекті өзектендіруді ескерсек, қазіргі уақытта Индустрияландыру картасы 574,9 млрд. теңге сомасында 76 инвестициялық жобаны қамтиды, құрылыс кезеңінде 7,9 мың жұмыс орны және пайдалану кезеңінде 9,9 мың жұмыс орны құрылмақ. Олардың ішіндегі 2 жоба Қазақстанды индустрияландырудың республикалық картасына енгізілген: жаңа ферроқорытпа зауыты (№4 цех), "Қазхром" трансұлттық компаниясы" акционерлік қоғамы, "Ақтөбе рельс-арқалық зауыты" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

4 жыл ішінде Индустрияландыру картасының шеңберінде шамамен 301,8 млрд. теңгесомасына 70 объект пайдалануға берілді, 6,0 мыңжұмыс орны құрылды. Жобалардың жобалық қуатқа шығу шамасына қарай жұмыс орындары толтырыла береді.

Пайдалануға берілген объектілер 2013 жылы шамамен 236,4 млрд. теңге сомасына өнім өндірді немесе өнеркәсіптік өндірістің жалпы көлемінің 17,5 %-ы.

Бұдан басқа, Картаныңпайдалануға берілген жобаларының есебіненөңдеуші өнеркәсіптің жалпы көлемінің 5,0%-ы мөлшерінде өнім өндірілді (280,0 млрд. теңгенің 14,0 млрд. теңгесі).

2013 жылы 115,1 млрд. теңге сомасына 8 жоба пайдалануға берілді, 700-ден астам тұрақты жұмыс орындар құрылды, оның ішінде:

1) Ақтөбе қаласындағы жаңа ферроқорытпа зауыты, "Қазхром" трансұлттық компаниясы" акционерлік қоғамы;

2) германиялық "Weiler" фирмасының технологиясы бойынша кернеуалды қуыс плиталарын шығаратын кешен, "Стройдеталь" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі;

3) энергия үнемдейтін шыны пакеттерін шығаратын зауыт, "Агран" жауапкершілігі шектеулі серіктестігіжәне басқалары.

2014 жылы жалпы сомасы 200,0 млрд. теңгеден асатын, инвестициялық 10 жобаны іске асыру жоспарланып отыр, олардың ішінде инновациялық құрамдасы бар шығарылатын өнім көлемін ұлғайтуға мүмкіндік беретін ірі жобалар бар.

"Ақтөбе рельс-арқалық зауыты" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі "Қазақстантемір жолы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамымен бірге қуаты

жылына 430,0 мың тонна өнім беретін рельс-арқалық зауытын салу жөніндегі жобаны іске асыруда, оны биылғы жылы пайдалануға беру жоспарланған. Зауыт пайдалануға берілгеннен кейін "Қазақстан темір жолы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының рельс өнімдеріне деген қажеттілігі, сондай-ақ Өзбекстанның, Түрікменстанның, Әзербайжанның және басқаларының теміржол өнімдеріне деген қажеттіліктері қанағаттандырылатын болады.

"China National Petroleum Corporation Ақтөбемұнайгаз" акционерлік қоғамы биылғы жылы үшінші Жаңажол газ өңдеу зауытының 2-ші және 3-ші кезектерін салуды аяқтайды, оның қуаты жылына 6,0 млрд. текше метр болмақ. Қуаты 160 МВт газ-турбиналы электр станциясының құрылысы жүргізіліп жатыр. 2015 жылы Компания "Мәртөк" битуминозды кен орнының базасында қуатын жылына 500,0 мың тонна болатын битум зауытын салуға кірісуді жоспарлап отыр, оның құны – 10,1 млрд. теңге.

Химия өнеркәсібі одан әрі дами түседі. "Chilisaі Chemicals" компаниясы неғұрлым күрделі минералды тыңайтқыштар (Моноаммонийфосфат / Диаммонийфосфат) шығаратын зауыт салуды жоспарлаған, оның қуаты – жылына 830 мың тонна, кейіннен жылына 1,7 млн. тоннаға дейін кеңейтілмек. Инвестициялардың жалпы көлемі 93,0 млрд. теңгені құрайды.

ӘКК "Батыс Калий" жауапкершілігі шектеулі серіктестігімен бірлесіп, Жилианское калий тұзы кен орнының минералдық ресурстарында қуаты жылына 1,5 млн. тонна болатын калий тыңайтқыштарын шығаратын зауыт салуға кіріспек, оның қуаты кейіннен жылына 4,6 млн. тоннаға дейін ұлғайтылады. Жобаға инвестициялардың жалпы көлемі 201,5 млрд. теңгені құрайды.

Перспективада облыста никель және битум зауыттары, алтын өндіру фабрикасы және басқа да ірі объектілер іске қосылады.

Облыстың электр энергиясымен қамтамасыз етілуі жаңа өндірістерді индустрияландырудың маңызды факторы болып табылады. Осы мақсаттар үшін облыста таяу арадағы перспективада өндіруші қосымша қуаттар пайдалануға берілмек: газ-турбиналы электрстанцияларын, сондай-ақ Қарғалы ауданында қуаты 96 МВт жел-электр станциясын салу жоспарланған.

Алматы, Астана, Шымкент қалаларымен бірге алғашқы урбанистік орталықтардың қатарында Ақтөбе қаласының агломерациялық түзілімнің орталығы ретінде танылуының өңір үшін айрықша маңызы бар. Мұның өзі мүмкіндіктеріміздің шегін кеңейтуге мүмкіндік беріп, экономикалық дамуда жаңа жетістіктерге қол жеткізу үшін жақсы алғышарт болады.

Сондай-ақ әлемдік стандарттарға сай келетін өнеркәсіптік-өндірістік заманауи кешендер құру үшін бәсекелік артықшылықтарды пайдалана отырып, ағымдағы жылы Индустриялық аймақ құру жоспарланып отыр. Индустриялық аймақтың ерекшелігі айқындалды, онда құрылыс индустриясы саласындағы

бірқатар инвестициялық жобаларды: ыдыс жасалатын шыны шығаратын, мәрмәр өңдейтін, металл конструкциялары мен сэндвич-панельдер жасайтын, дөңгелек қималы тік жапсарлы электрмен дәнекерленетін құбыр шығаратын зауыттарды және басқаларын орналастыру жоспарланған. Ағымдағы жылы инфрақұрылым объектілерінің құрылысын бастау жоспарда бар.

Жобаны іске асыру ЖӨӨ-дегі өңдеуші өнеркәсіптің үлесін 10 %-ға дейін, өңдеу өнімдері өндірісінің көлемін 15 %-ға, инвестициялар көлемін 13 %-ға, еңбек өнімділігін 20 %-ға ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, Үкімет 2015 – 2019 жылдарға арналған индустриялық-инновациялық даму тұжырымдамасын әзірлеуде, индустрияландырудың екінші бесжылдығы бағдарламасының жобасын әзірлеу, сондай-ақ Базалық салаларды (тау-кен металлургиясы кешені, химия, мұнай-газ секторы және құрылыс индустриясы) дамыту жөніндегі кешенді жоспарды әзірлеу басталды.

Тұжырымдама жаңа бағдарлама үшін жаңа басты бағдарға айналмақ. Онда өнеркәсіптің түйінді салалары айқындалған, оларды дамыту есебінен экономиканың шикізатқа тәуелділіктен алшақтауы қамтамасыз етілетін болады. Сондай-ақ индустрияландырудың жаңа бесжылдығында кластерлік дамуға баса назар аударылады.

Бұл тәсілді іске асыру стратегиялық мәселелерге, экономиканы жүйелі түрде ынталандыруға, стратегиялық жобаларды іске асыруға назар аударуға мүмкіндік береді.

Шағын және орта бизнес

Мемлекет басшысы өзінің Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдауында шағын және орта бизнесті (бұдан әрі – ШОБ) дамыту – ХХІ ғасырда Қазақстанды индустриялық және әлеуметтік жаңғыртудың басты құралы деп атап өтті.

2013 жылдың қорытындысы бойынша тіркелген ШОБ субъектілерінің саны 57,0 мың бірлікті құрады. Оның ішінде 37,3 мың бірлігі – белсенді субъектілер. Белсенділер қатарындағы заңды тұлғалар саны 4,0 мың бірлікті құрайды, дара кәсіпкерлер – 28,9 мың бірлік, шаруа қожалықтары – 4,4 мың бірлік.

Шағын бизнесте 26,5 мың бірлік белсенді компаниялар бар, оның ішінде заңды тұлғалар – 3 мың бірлік, дара кәсіпкерлер – 20,6 мың бірлік, шаруа қожалықтары – 2,9 мың бірлік.

Орта бизнесте 10,8 мың бірлік белсенді компаниялар бар, оның ішінде заңды тұлғалар – 1,0 мың бірлік, дара кәсіпкерлер – 8,3 мың бірлік, шаруа қожалықтары – 1,5 мың бірлік.

2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Ақтөбе облысы бойынша ШОБ саласында жұмыспен қамтылғандардың жалпы саны 120,2 мың бірлікті құрады. Олардың ішінде шағын бизнес – 97,0 мың бірлік; орта бизнес – 23,2 мың бірлік.

Шығарылатын өнімнің көлемі 2013 жылы 431,4 млрд. теңгені құрады. Олардың ішінде шағын – 320,5 млрд. тг., орта – 110,9 млрд. тг.

Ақтөбе облысында шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінен түсетін салықтық түсімдер 115,6 млн.тг. құрап, 2012 жылмен салыстырғанда 7,4%-ға өсті. Оның ішінде шағын бизнес субъектілерінен – 98,4 млрд.тг., орта бизнестен – 17,2 млрд.тг.

Сыртқы орта факторларының ықпалы

Соңғы жылдары өзекті міндетке айналған кәсіпорындардың қызметіне сыртқы ортаның әрқилы факторларының ықпалын барынша азайту міндетін шешу үшін олардың жұмысына ықпал ететін негізгі факторларды анықтау және жүйелендіру талап етіледі. Сыртқы орта факторларының ықпалы салдарынан туындауы мүмкін келеңсіз салдарды еңсеру жөніндегі шараларды осының негізінде ғана әзірлеуге болады.

Экономикалық дағдарыстардың туындау себептерін зерттеу көрсеткендей олардың ішінен ең басты біреуін бөліп көрсету мүмкін емес. Экономикалық дағдарыстар ішкі сипаттағы да, сыртқы сипаттағы да көптеген мән-жайлардан туындайды. Мұндай себептердің неғұрлым толық жиынтығын былайша көрсетуге болады. Сыртқы факторлардың қатарына мыналарды жатқызуға болады: құқықтық, саяси, шаруашылық, демографиялық, технологиялық және экологиялық факторлар.

Саяси және құқықтық факторлар

Қазақстан Республикасында ӘКК құру өнірге назар аудара отырып, мемлекет экономикасының шикізат емес секторларын дамытудың жаңа құралдарын іздеу қажеттігінен туындады. Бүгінде ӘКК қызметі кәсіпкерлік қызметті дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасауға, өндірістердің жаңаларын құруға және жұмыс істеп тұрғандарын жаңғыртуға, инвестициялар тартуға, үкіметтік бастамаларды іске асыруға бағытталған.

Бұл ретте компанияның мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге саяси факторлар айтарлықтай ықпал етеді. Дағдарыс салдарынан әлемдік экономикада Қазақстан экономикасын дамыту перспективаларына ықпал ететін жаһандық өзгерістер болып жатыр.

Сонымен қатар, орнықты, ішкі саяси жағдайлар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының халықаралық қатынасындағы көп бағыттылық облыс экономикасының қарқынды әрі серпінді дамуына ықпал етеді. Мемлекет экономиканың әрқилы салалары мен ӘКК дамытуға қолайлы ықпалын тигізетін шаралар кешенін қабылдауда.

Шаруашылық факторлар

ӘКК ықтимал шаруашылық тәуекелдерді ескеруі қажет. Экономиканың нақты секторына инвестицияланған мемлекет қаражатын қайтару мерзімдерінің

ұзақтығын ескерсек, өнімді өндіру мен өткізудің әлеуетті көлемін, материалдық шығындардың құны мен жүкқұжат шығасыларын, өнім бағасын, шикізат пен материалдардың қолжетімділігін, жалпы нарық конъюнктурасындағы өзгерістерді аса мұқият салмақтап, бағалаған жөн.

Қазақстан Дүниежүзілік сауда ұйымына кірген және аграрлық саясаттың әрқилы шараларын қолдану бойынша, оның ішінде ауыл шаруашылығын ішкі қолдау, тарифтік квоталау және кедендік баждардың деңгейі бойынша шектеулер күшейген жағдайда, азық-түлік нарығындағы бәсекелестіктің ұлғаюы ӘКК тиімді жұмыс істеуіне ықпал етуге қабілетті факторға айналуы мүмкін.

Демографиялық факторлар

Өңір тұрғындарының демографиялық өсуі және азық-түлікке деген қажеттіліктің артуы ӘКК-нің әлеуметтік қолдау және тұрғындарды бірінші қажеттілік өнімдерімен нарық бағаларынан төмен бағалармен қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды ұзақ мерзімді негізде іске асыруына мүмкіндік береді.

Технологиялық факторлар

ӘКК Ақтөбе қаласының азық-түлік тауарларының өңірлік тұрақтандыру қорын қалыптастыру және пайдалану жөніндегі мамандандырылған ұйым болып табылатынын әрі азық-түлік тауарларының бағасын тұрақтандыру бағдарламасының шеңберінде жеміс-көкөніс және бакалея өнімдерін сатып алумен әрі сақтаумен айналысатынын ескерсек, технологиялық факторлар ӘКК қызметіне тікелей әсерін тигізуі мүмкін. Сондықтан, тамақ өнімдері шикізатының салмағы мен сапасының жоғалуын барынша азайту үшін оларды сақтау кезіндегі технологияларды пайдалану қажет.

Азық-түлік шикізаты мен дайын өнімді сақтау тамақ өндірістеріндегі кез келген технологиялық процестің бастапқы және соңғы сатысы болып табылады. Оның қажеттігі шикізат пен өнім өндірісі маусымдық, ал тұтыну – жыл бойғы сипатта болатынымен негізделген. Бұл операцияның басты міндеті белгілі бір уақыт ішінде, кейде тіпті ұзақ уақыт бойы шикізаттың саны мен сапасын сақтау болып табылады. Жемістерді, көкөністер мен картопты сақтау бірнеше айға, ал белгілі бір жағдайларда жылдарға созылуы мүмкін. Өнім түрлерінің әрқилылығын және қомақты көлемін ескерсек, ұзақ уақыт бойы сақтауайтарлықтай техникалық және технологиялық проблема туындатады.

Сақтаудың шарттары мен мерзімдері жемістер мен көкөністерді сақтаудың технологиялық циклі, сақтау қоймасына орналастыру және қоймалардың санитариялық-гигиеналық жай-күйі арқылы айқындалады. Сақтау режимдері ауа температурасымен, оның қатыстық ылғалдылығымен, ауа айналымымен, газ құрамымен, жарықтандырумен және орналастырумен сипатталады. Көрсеткіштердің бәрі өзара байланысты, бірақ ауа температурасы мен оған қатысты ылғалдылықтың маңызы неғұрлым жоғары. Жемістер мен көкөністерді

сақтау температурасының оңтайлы мәндерінің шектері олардың мұздау нүктесі мен ескіруді, жемістің шіруін және көкөністердің тамырлануын жеделдететін температура арасында болады.

Экологиялық факторлар

Қысқы және жазғы температуралар арасындағы ауытқу айырмасы жоғары, қысқы мезгілі ұзаққа созылатын күрт континентальды климат ауыл шаруашылығына зор әсерін тигізеді. Ақтөбе қаласы мен оның іргесіндегі мекендерді қоса алғанда көптеген өңірлер болашақта жылдық және маусымдық жауын-шашын көлемінің күрт қысқаруының салдарынан зардап шегуі мүмкін. Қуаңшылық ауыл шаруашылығы дақылдарының шығымдылығына ықпал етіп, егіс алқаптарының құрылымына өз түзетулерін енгізетіні сөзсіз. Соңғы уақыттарда Қазақстанның көптеген өңірлерінде аптап ыстық пен аңызактардың салдарынан ауыл шаруашылығы дақылдарының 40 %-дан 50 %-ға дейінгі егістіктері пайдаланудан шығып қалады.

Климаттың су ресурстарының жай-күйіне ықпалы да айтарлықтай проблема туындатады. Ірі және шағын су тоғандары таязданып, егіс алқаптарындағы суару мүмкіндіктері төмендеп барады, астық өсіретін аудандарда жерасты суларын сорып алу жиілеп барады. Диқаншылық жағдайларының нашарлауына әкеп соқтыратын ықтимал климаттық өзгерістер өсімдік шаруашылығы өнімдеріне деген әлемдік қажеттіліктің ұлғаюына да, ирригациялық жүйелер мен заманауи суару жабдықтарына деген сұраныстың артуына да ықпал етуі мүмкін. Бұл ӘКК-нің өсімдік шаруашылығы өнімдерінің өндірісі мен экспортын ұлғайтуға өз ықпалын күшейтуіне мүмкіндік береді.

Ішкі ортаны талдау

Алға қойылған міндеттерді іске асыру үшін ӘКК-ге мемлекеттік активтер (акционерлік қоғамдар, мемлекеттің қатысу үлесі бар жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер, жылжымайтын мүлік объектілері, жер учаскелері мен ақша қаражаты) берілген. Осы активтердің базасында ӘКК жобаларды жеке бизнеспен әріптесе отырып іске асырады.

ӘКК алдына қойылған міндеттерге қол жеткізу инфрақұрылым, бизенс-орта құру, өңірдегі іскерлік белсенділікті арттыру үшін жағдайлар жасау және инвестициялар тарту, сондай-ақ өңірде орын алып отырған әлеуметтік проблемалар мен міндеттерді шешуге жәрдемдесу арқылы өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуын жақсартуға мүмкіндік береді.

Ұйымдық қалыптасу.

ӘКК "Батыс" әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамын "Ақтөбе" ӘКК және "Орал" ӘКК" акционерлік қоғамдарына бөлу жолымен қайта ұйымдастыру нәтижесінде құрылды. "Батыс" ӘКК" ҰК" акционерлік қоғамын қайта ұйымдастыру Қазақстан Республикасы

Президентінің 2010 жылғы 17 ақпандағы № 925 Жарлығының негізінде жүргізілді. "Акционерлік қоғамдар туралы" 2003 жылғы 13 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес 2010 жылғы 12 қарашада "Ақтөбе" ӘКК" ҰК" АҚ әділет органдарында мемлекеттік тіркелді (Заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу туралы 2010 жылғы 12 қарашадағы № 16826-1904 – АҚ куәлік), 2011 жылғы 28 сәуірде құрылтай құжаттарын мемлекеттік қайта тіркеу жүргізілді.

ӘКК жер қойнауын пайдалану, ауыл шаруашылығы саласындағы жобалар өндіріс саласындағы жобаларды іске асырады.

2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Ақтөбе облысы әкімдігінің атынан әрекет ететін "Ақтөбе облысының қаржы басқармасы" ММ ӘКК-нің жалғыз акционері болып табылады.

Қаржы көрсеткіштері.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ӘКК активтерінің теңгерімдік құны 9 015 395 мың теңгені құрады, оның ішінде:

- 1) қысқа мерзімді активтер – 1 334 834 мың теңге;
- 2) ұзақ мерзімді активтер – 7 680 561 мың теңге.
- 3) жалпы кіріс 270 120 400 теңгені құрайды.

Шығыс – 269 991,4 мың теңге.

2013 жылғы пайда 129 мың теңгені құрайды.

Қызметкерлердің штат саны – 22 бірлік.

2013 жылы 1 қызметкерге шаққандағы орташа пайда 5,8 мың теңгені құрады.

ӘКК-нің шығынсыз деңгейге шығу мерзімі – 2014 жыл.

Жылжымайтын мүлік объектілерін жалға беру арқылы алынатын кіріс ӘКК-нің кіріс бөлігінің негізгі құрамдастарының бірі болып табылады. Айталық, 2013 жылы объектілерді жалға беруден түскен кіріс 125496,4 мың теңгені құрады. Қарыздар мен қаржы лизингі қарыздары бойынша сыйақыдан түсетін кіріс 29 785 мың теңгені құрады, өзге кірістер – 114 839 мың теңге.

Корпоративтік басқару

Қоғамның органдары:

- 1) жоғары органы – Акционерлердің жалпы жиналысы;
- 2) басқару органы – Директорлар кеңесі;
- 3) атқарушы органы – Басқарма;

ӘКК мүддесінде әрекет ете отырып, тиімді, кәсіпқой әрі тәуелсіз Директорлар кеңесі корпоративтік басқарудың тиісті деңгейін қамтамасыз етіп, дамудың стратегиялық бағыттарын айқындайды, акционерлердің құқықтарын қорғап, басқарма қызметін бақылауды жүзеге асыра отырып, директорлар кеңесінің құрамына тәуелсіз директорлар ретінде бизнес-қоғамдастықтың өкілдерін қосу ӘКК қызметін тәуелсіз әрі объективті бағалауды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

ӘКК-нің басқарушылық практикасына басшылық пен құрылымдық бөлімшелер басшыларының апта сайынғы жедел кеңестерін өткізу енгізілген. Мұндай практиканы енгізу нәтижесі мынадай:

- 1) басқарушылық шешімдер қабылдаудың жеделдігін арттыру;
- 2) шешімдердің орындалуын бақылауды жақсарту;
- 3) құрылымдық бөлімшелер басшыларының жұмысқа ден қоюын арттыру, шынайы командалық жұмыс үшін жағдайлар жасау.

Басқару органдарының өзара іс-қимыл жасау деңгейін жоғарылату мақсатында ӘКК тәуелді ұйымдар мен компанияларды дамудың сапалы жаңа деңгейіне шығару үшін оларды корпоративтік басқаруды енгізу және жетілдіру жөнінде жұмыс жүргізеді. Бұл шаралар бизнес-жобаларды іске асырудың тиімділігін арттыруға және тәуелді компаниялар құнының өсуін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Корпоративтік басқару қағидаттарына сүйену ӘКК қызметіне объективті талдау жүргізу үшін негіз болады. ӘКК қызметінің заңнамаға және халықаралық стандарттар мен корпоративтік басқару қағидаттарына сәйкестігін қамтамасыз ету, сондай-ақ менеджменттің заманауи әдістерін енгізу корпоративтік басқарудың басымдығы болып табылады.

"Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының ең үздік корпоративтік басқару қағидаттарын енгізуде оң тәжірибесі бар екенін атап өту қажет, осыған байланысты, ӘКК-де корпоративтік басқару деңгейін жоғарылатудың құрылымдалған және дәйекті тәсілін енгізу үшін ӘКК "Самұрық-Қазына" корпоративтіуниверситетімен өзара тығыз іс-қимыл жасауды жоспарлап отыр.

Уақыт өте келе, ӘКК есептерін, оның ішінде ӘККбасқармасы, Директорлар кеңесі мен акционерлерінің шешімдерін жариялау практикасы енгізілетін болады (жасырын ақпаратты қоспағанда), мұның өзі ӘКК қызметінің тиімділігін қамтамасыз етуге және ашықтығын жоғарылатуға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, ӘКК қызмет бейініне сәйкес келетін дамушы нарықтардағы ірі компанияларда жұмыс тәжірибесі бар білікті шетелдік мамандарды тарту мүмкіндігі көзделеді. ӘКК-нің кадр саясаты қайта қаралып, бизнесте жұмыс тәжірибесі бар адамдар мен "Болашақ" бағдарламасының түлектерін тартуға бағдарланатын болады.

Тиімді менеджмент жүйесін, ӘКК-нің нарық жағдайларында жұмыс істеуіне байланысты барлық тәуекелдерді анықтауға бағытталған ішкі бақылау және мониторинг тетігін енгізу жоспарланып отыр.

Корпоративтік басқару рейтингін беру мақсатында ӘКК-дегі корпоративтік басқаруды бағалау жүргізілген жоқ. Осыған байланысты, рейтингтің ағымдағы

мәні айқындалмаған, рейтинг алу жөніндегі іс-шараларды 2015 жылы жүргізу жоспарланған.

Кадр саясаты

Халықаралық еңбек ұйымының конвенцияларын басшылыққа ала отырып, ӘКК жалақы, жұмыс күнінің ұзақтығы және еңбек жағдайлары, қызметкерлерге еңбегі үшін сыйақы төлеу, әлеуметтік сақтандыру, ақысы төленетін демалыс беру, еңбекті қорғау және т.б. мәселелер бойынша халықаралық стандарттарды сақтайды.

Нарықтық экономика жағдайларында жоғары кадрлық әлеуетті қамтамасыз ету кәсіпорынның тиімділігі мен бәсекеге қабілеттілігінің шешуші факторларының бірі болып табылады. Бұған қол жеткізудің неғұрлым өнімді тәсілі ӘКК-нің стратегиялық бағдарланған саясатының құрамдас бөлігі болып табылатын кадр саясатын әзірлеу және іске асыру болып табылады.

Кадр саясатының мақсаты командалық рухы бір, адами ресурстардың әлеуетін барынша іске асыру және корпоративтік өзара іс-қимыл жасау тетіктерінің пәрменділігі арқылы ӘКК алдында тұрған міндеттерді сапалы әрі жедел шешуге қабілетті, кәсіпқойлығы жоғары еңбек ұжымын қалыптастыру болып табылады.

ӘКК жұмыскерлерін ынталандырудың материалдық және материалдық емес көтермелеуді қамтитын жүйесі білікті персоналды тартуға және сақтап қалуға, жұмыскерлердің еңбек нәтижесіне қызығушылығын арттыруға бағытталған.

Материалдық көтермелеу ӘКК қызметінің мақсаттары мен қол жеткізілген нәтижелеріне тікелей тәуелді болатын нақты сыйақылар төлеу, сондай-ақ әрбір қызметкер жұмысының түйінді көрсеткіштерінің есебінен қамтамасыз етілетін болады.

Жұмыскерлерді ынталандыру ӘКК алдына қойылған міндеттерді орындаудың маңызды факторы болып табылады. ӘКК жұмыскерлерін ынталандыру мақсатында қызметкерлерді көтермелеудің материалдық және материалдық емес нысандарын қамтитын жүйе іске асырылады:

1) сендіру, адал еңбегі үшін көтермелеу әдістерімен, сондай-ақ жұмыскерлердің тәртіптік оқыс әрекет жасағаны үшін тәртіптік жаза қолдану арқылы жеке және ұжымдық еңбек ету, жұмыскерлердің еңбекке деген саналы көзқарасы үшін қажетті ұйымдастырушылық және экономикалық жағдайлар жасау жолымен еңбек тәртібін қамтамасыз ету;

2) қызметкерлерге медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету;

3) қызметкерлердің өмірі мен денсаулығын сақтандыру.

Бұдан басқа, кадр саясаты қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарын ұдайы өткізіп тұруды көздейді. Бұл шара қолда бар әлеуеттің тиімділігін

ұлғайтуға және ӘКК барлық қызметкерлерінің одан әрі кәсіптік өсуіне бағытталған.

Активтерді басқару

ӘКК негізгі қаржылық нәтижелерін талдау қазіргі уақытта ӘКК-нің қалыптасу және мемлекеттен берілген активтерді айналымға тарту кезеңінде тұрғанын көрсетіп отыр. Активтердің құрылымы, негізінен, қомақты инвестицияларды талап ететін және ұзақ мерзімді перспективада кіріс түсіретін активтер болып табылатындықтан, бұл активтерден түсетін пайда инвестициялаудың 7 – 10 жылдық кезеңі өткеннен кейін ғана шоғырлана бастайды деп межеленіп отыр.

Қаржыландыру көзі мыналар болып табылады: меншікті қаражат, инвесторлардың тартылған қаражаты, қарыз қаражаты, республикалық және жергілікті бюджеттердің қаражаты (Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес Мемлекеттік даму бағдарламаларын іске асыру кезінде).

Даму шамасына қарай, ӘКК бюджеттік қаржыландыру үлесін азайтуға ұмтылатын болады. ӘКК меншікті қаражаты дивидендік түсімдер, бөлінбеген пайда, негізгі/негізгі емес қызметтен түсетін кіріс есебінен қалыптастырылатын болады.

ӘКК дамыту тұжырымдамасына сәйкес әкімдіктерден рентабельді емес активтерді алған кезде осы активтерді сауықтыру жөніндегі жоспарға сәйкес қаржыландыру көзделуге тиіс.

Бұдан басқа, Корпорацияның инвестициялық қызметінің ұзақ мерзімді сипаты бар, яғни, жобалар қазір қаржыландырылады, ал салынған қаражат орта есеппен 5 – 7 жыл ішінде қайтарылады деп пайымдалып отыр.

Әлеуметтік бағдарланған жобаларды іске асыра отырып және залалды кәсіпорындарды қаржыландыра отырып, ӘКК кідірту не берілген қаржы қаражатын қайтармау, сондай-ақ үмітсіз борышты есептен шығару проблемасымен бетпе-бет келеді.

Инвестициялық қызмет

ӘКК инвестициялық қызметі Қазақстан Республикасының 2050 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарының және 2010 – 2014 жылдарға арналған ҮИИДМБ шеңберінде жүзеге асырылады және елді индустриялық-инновациялық жаңғыртудың екінші кезеңінде жалғастырылатын болады.

ӘКК агроөнеркәсіптік кешен, жер қойнауын пайдалану және индустриялық даму саласында өңірдегі өсу нүктелері бойынша жобаларды іске асырады.

Аграрлық-өнеркәсіптік кешен облыс экономикасының ірі және әлеуметтік маңызы бар секторларының бірі болып табылады.

ӘКК өңірдегі азық-түліктік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қомақты үлес қосады.

Бүгіннің өзінде көкөніс сақтау қоймасы, көтерме және бөлшек сауда базарлары, жемістерді газдандыру камералары салынды және жабық топырақта өнім өсіретін жылыжайлар салынған.

Жылыжай технологиялары бойынша көкөніс өнімдерін өсіру жөніндегі ауыл шаруашылығы кешенін құру мейлінше аз қаражат жұмсалатын осы бағыттың тиімділігін дәлелдеді.

Қазақстан Республикасы Мемлекет басшысының облыстағы ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерді қолдау жөніндегі тапсырмаларын орындау үшін ӘКК 325,0 млн. теңге сомасына 8 СДО құрды.

СДО шағын шаруашылықтарды қажетті әрі арзан сервистік қызмет көрсетумен қамтамасыз ете отырып, оларды орнықты дамытудың тиімді құралы болып табылады. Ірі өңдеушілер үшін СДО ауыл шаруашылығы шикізатының сенімді жеткізушілері болып табылады.

Жер қойнауын пайдалану саласындағы жобалар бойынша ӘКК-нің бірлескен кәсіпорындардың жарғылық капиталына қатысуы жер қойнауын пайдалану құқығын ғана беру арқылы жүргізіледі, ӘКК үлесі пропорция әдісімен тәуелсіз нарықтық бағалау жүргізілгеннен кейін айқындалады, мынадай шарттар ескеріледі:

1) кең таралған пайдалы қазбалар жобалары бойынша: егер әріптес инвестицияларының мөлшерімен арақатынастағы ӘКК үлесінің құны қатысу үлесінің 9 %-ынан кем болса, онда Компания үлесінің түпкілікті мөлшері кемінде 9 % деп белгіленеді. Бұл ретте үлестің ең көп мөлшерін 49 %-дан асыруға болмайды.

2) қатты пайдалы қазбалар жобалары бойынша: егер әріптес инвестицияларының мөлшерімен арақатынастағы ӘКК үлесінің құны қатысу үлесінің 25 %-ынан кем болса, онда бірлескен кәсіпорын жауапкершілігі шектеулі серіктестік нысанында құрылған жағдайда ӘКК үлесінің түпкілікті мөлшері кемінде 25 % деп белгіленеді. Сондай-ақ бірлескен кәсіпорын акционерлік қоғам нысанында құрылған жағдайда акциялардың 25 %-ы және қосымша 1 акция деп белгіленеді. Бұл ретте үлестің ең көп мөлшерін 49 %-дан асыруға болмайды.

Қазақстан Республикасының жер қойнауын пайдалану саласындағы заңнамасында көзделген жағдайларда, ұлттық компания міндетті түрде үлестік қатысатын келісімшарттарда бірлескен кәсіпорынның (оператордың) жарғылық капиталына ӘКК қатысуының үлесі кемінде 50 % болады.

ӘКК-ге жер қойнауын пайдалану саласындағы 36 объект бойынша құқық берілді, оның ішінде 15-і бойынша пайдалы қазбаларды барлауға немесе өндіруге келісімшарт жасалды.

Қазіргі уақытта, барлық дерлік жобалар геологиялық барлау жұмыстарының сатысында. Облыстың минералдық-шикізат кешенінің перспективалы ресурстық

базасын дамыту қорларды ұлғайту мақсатында іздестіру-бағалау жұмыстарын жүргізуді талап етеді.

ӘКК әріптестерімен бірге таяу арадағы жылдары біздің облыс үшін стратегиялық маңызы болатын бірқатар объектілерді пайдалануға беруді көздеп отыр. Объектілер өндірістік қуатқа енгізілген соң кен орындарының ауданында жаңа инфрақұрылым құрылмақ.

Бұдан басқа, ӘКК алтын шығарылатын – Ақпан, Солтүстік Ақпан, Қоскөл – 1 және Оңтүстік Балқымбай төрт кен орнында геологиялық барлау жұмыстарын жүргізуге арналған жер қойнауын пайдалану құқығын иеленуші болып табылады. Бұл жобалар бойынша "Кен Қазына" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі әріптес болып табылады.

Инновациялық даму

Елдің инновациялық саясаты – болашақтағы ұлттық сәйкестіктің, бәсекеге қабілеттіліктің, азаматтардың әл-ауқатының және экономикалық тіршілік қабілетінің іргетасы.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 4 маусымдағы № 579 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі инновациялық даму тұжырымдамасына сәйкес елде экономиканың шикізаттық түрінен инновациялық үлгісіне көшуді қамтамасыз ету үшін жаңа жоғары технологиялар мен көрсетілетін қызметтерді дамыту жоспарланып отыр, ол үшін аса маңызды міндеттер тобы айқындалды.

Сондықтан, ғылымды қажет ететін салалардың зияткерлік және кадрлық әлеуетін сақтау және ұлғайту, қоғамның барлық бөліктерінде инновациялық процестерді қалыптастыру, жалпыұлттық ауқымдағы перспективалы жобаларды тиімді іске асыруға ұмтылу қажет.

ӘКК отандық жобалар бойынша сапалы зерттеулер жүргізу, нысаналы технологиялық бағдарламаларды әзірлеу және инвестициялық жобаларды іске асыру кезінде инновациялық әзірлемелерді енгізу үшін өңірдің ғылыми-зерттеу институттарымен, сондай-ақ экспортқа бағдарланған шетелдік кәсіпорындармен ынтымақтастық жасауды жоспарлап отыр.

Қазақстан Республикасында инвестицияларды тарту, арнайы экономикалық аймақтарды дамыту және экспортты ынталандыру жөніндегі 2010 - 2014 жылдарға арналған бағдарламаны іске асыру шеңберінде ӘКК құрылымында Инвесторларға қызмет көрсету орталығы (бұдан әрі – ИҚО) құрылды.

ИҚО міндеттері:

- 1) өңірге инвестициялар тарту үшін инвесторлар іздеу;
- 2) инвесторлардың жобаларын өңірлік деңгейде сервистік қолдау және сүйемелдеу.

ИҚО функциялары:

1) өңір үшін отандық және шетелдік инвесторларды, қазақстандық және шетелдік тараптар арасында бірлескен кәсіпорындар құру үшін әлеуетті әріптестерді іздеу;

2) әлеуетті инвесторлар үшін өңірде "бірінші терезе" функцияларын жүзеге асыру;

3) инвесторлар үшін өңірлік деңгейде мемлекеттік қолдау құралдарын іске асыруға жәрдемдесу;

4) әлеуетті инвесторлар үшін перспективалы және қолданыстағы жобалар бойынша өңірлік дерекқорды қалыптастыру және енгізу;

5) Инвесторларға қызмет көрсету орталығы құзыретінің шегінде облыс аумағында инвестициялық жобалардың іске асырылуын мониторингтеу;

6) жеке инвестор мен мемлекет, қазақстандық және шетелдік бизнес өкілдері арасында диалог алаңқайын құру;

7) инвесторлардың проблемалық мәселелерін өңірлік деңгейде шешуге қатысу, инвесторлардың мүддесін қорғау;

8) инвесторларды, уәкілетті мемлекеттік органдарды, жұмылдырылған даму институттарын және өзге де мүдделі ұйымдарды ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету;

9) жергілікті кәсіпкерлер үшін инвестициялар тартуға және оларды тиімді пайдалануға қатысты оқыту семинарларын өткізу;

10) инвесторлардың уәкілетті мемлекеттік органдармен, даму институттарымен келіссөздерін, кездесулерін, "дөңгелек үстелдерін" ұйымдастыру;

11) қазақстандық және шетелдік тараптардың қатысуымен инвестициялық форумдар/ көрмелер ұйымдастыру;

12) халықаралық инвестициялық іс-шараларда өңір мүддесін білдіру;

13) қазақстандық және шетелдік тараптар арасында бірлескен кәсіпорындар құру үшін әлеуетті әріптестер іздеу;

14) Инвесторларға қызмет көрсету орталығы құзыретінің шегінде мемлекеттік органдар, жергілікті кәсіпорындар мен инвесторлар арасында шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қоюға жәрдемдесу;

15) инвесторларды сервистік қолдау шеңберінде өзге де қызметтер көрсету.

Қазақстанның ғылымына қолдау көрсету

Инновациялық идеялардың туындауы мен оларды шоғырландыру үшін жағдай жасуда қазақстандық ғылымға қолдау көрсету мақсатында ӘКК өңірлік және республикалық басқа да ЖОО-лармен өзара іс-қимыл жасауды жоспарлап отыр.

ӘКК ірі жобалар мен индустриялық-инновациялық құрылымдарды қалыптастырудың орталығына және құралына айналуға тиіс.

Қазақстан Республикасында бүгінгі күні инновацияларды ойдағыдай дамыту, инновациялық компаниялар құру үшін қажетті құжаттардың бәрі қабылданған, мұның өзі қосылған құны жоғары жаңа өнімдер мен көрсетілетін қызметтерді жасаудың, жаңа жұмыс орындарын құрудың кепілі болып табылады.

Жергілікті кәсіпорындардың, кәсіпкерлердің, ғалымдар мен өнертапқыштардың өзіндік ерекшелігін ескере отырып, өңірдегі инновациялық белсенділікті жоғарылату мақсатында Қазақстан Республикасында инновацияларды дамыту және технологиялық жаңғыртуға жәрдемдесу жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған бағдарламаны және Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі инновациялық даму тұжырымдамасын іске асыру шеңберінде Компания R&D орталықтары мен инновациялар офистерін құруды жоспарлап отыр.

Білікті персоналы мен жеткілікті ғылыми-зерттеу әлеуеті бар "Ақтөбе" өңірлік индустриялық технопаркі" жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің базасында ӘКК 2016 жылы алғашқы R&D орталығын ашуды жоспарлауда.

Жасыл экономика.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы № 577 Жарлығымен Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшуі жөніндегі тұжырымдама (бұдан әрі – Тұжырымдама) бекітілді. Тұжырымдамаға сәйкес ӘКК іске асырылып жатқан жобалардың бәрін "жасыл экономика" бағдарына көшіру мақсатында тереңдетілген жүйелі өзгерістер үшін негіз қалауды жоспарлап отыр, мұның өзі қоршаған ортаға түсетін жүктеме мен табиғи ресурстардың тозуын азайтып, өңір тұрғындарының әл-ауқаты мен өмір сүру сапасын жоғарылатуға ықпалын тигізбек.

Мыналар "жасыл экономикаға" көшу жөніндегі негізгі басым міндеттер болып табылады:

- 1) ресурстарды (су, жер, биологиялық және басқа) пайдалану мен оларды басқару тиімділігін көтеру;
- 2) қолда бар инфрақұрылымды жаңғыртып, жаңаларын салу;
- 3) қоршаған ортаға қысымды жұмсартудың рентабельдік жолы арқылы халықтың әл-ауқаты мен қоршаған ортаның сапасын арттыру;
- 4) ұлттық қауіпсіздікті, соның ішінде су қауіпсіздігін арттыру.

ӘКК-нің "жасыл экономикаға" көшуі бүкіл республика бойынша "жасыл экономика" бағдарына көшу тұжырымдамасына сәйкес іске асырылатын болады. Ресурстарды пайдалануды оңтайландыру және табиғат қорғау қызметінің тиімділігін арттыру, сондай-ақ "жасыл экономика" инфрақұрылымын құру ӘКК-нің негізгі басымдығы болмақ. "Жасыл экономиканың" қалыптастырылған инфрақұрылымының негізінде суды үнемдеп пайдалануға, дамуды көтермелеуге және ынталандыруға, жаңартылатын энергетика технологияларын кеңінен

енгізуге, сондай-ақ құрылыстарды энергия тиімділігінің жоғары стандарттарының базасында салуға бағдарланған ӘКК жобаларының бәрін қайта өзгерту басталады.

Ақтөбе облысының индустриялық аймағы

"Ақтөбе – Мәртөк" автомобиль күре жолының бойында Өнеркәсіптік аймақ ауданындағы № 679 учаскеде орналасқан Ақтөбе облысының индустриялық аймағын құру өңірдің инновациялық дамуының таяудағы жылдарға арналған басым бағыттарының бірі ретінде айқындалған. 2012 жылы жобаны іске асыру шеңберінде техникалық-экономикалық негіздеме әзірленіп, дамудың басым салалары айқындалды, өз өндірістерін Ақтөбе облысының индустриялық аймағының аумағында орналастыруды қалайтын жеке компаниялар қатарынан жобаға әлеуетті қатысушылардың тізімі пысықталды.

2014 жылы Ақтөбе облысының индустриялық аймағының алаңқайдан тыс желілері мен құрылыстарын салу бойынша ЖСҚ әзірлеу басталды.

Сондай-ақ, мемлекеттің әлеуетті инвесторлармен өзара қарым-қатынас жасауының тетіктерін әзірлеу және Ақтөбе облысының индустриялық аймағының аумағында салуға болатын инвестициялық жобаларды іріктеу критерийлерін әзірлеу бойынша ӘКК Ақтөбе қаласының әкімдігімен белсенді жұмыс жүргізіп келеді.

ӘКК SWOT-талдау

Мықты тұстары	Осал тұстары
<p>Жалпы:</p> <p>ұлттық компания мәртебесі;</p> <p>меншікті минералдық-шикізат базасы және жер активтері;</p> <p>орталық және жергілікті атқарушы органдар тарапынан қолдау;</p> <p>басым салалардың – АӨК, өнеркәсіптің өңдеуші салалары және т.б. – жобаларын іске асыруға қатысуды ұлғайту;</p> <p>аутсорсинг тетігін дамыту;</p> <p>еншілес ұйымдар шығаратын өнімдер мен тауарлар көлемін ұлғайту.</p>	<p>Жалпы:</p> <p>еншілес ұйымдардағы білікті кадрлардың тапшылығы;</p> <p>ескірген технологиялар мен жабдықтар;</p>
<p>Мүмкіндіктер</p> <p>Жалпы:</p> <p>Кеден одағы шеңберінде өнім жеткізу мен сатудың қомақты көлеміне шығу мүмкіндігі;</p> <p>Энергетикада:</p> <p>Қандығаш газ-турбиналық электр станциясы жобасына одан әрі қатысу;</p> <p>Мамыт көмір кен орнының базасында энергия объектілерін дамытуды талдау;</p>	<p>Қауіптер</p> <p>Жалпы:</p> <p>импорттық тауарлардың бәсекеге қабілеттілігінің жоғары болуы;</p>

инвесторлар іздеу және өңірлік энергетиканы қаржыландыруға тарту, оның ішінде энергетикадағы инфрақұрылымдық облигациялар арқылы;

баламалы энергетиканы дамыту;

энергия үнемдеу жүйесін енгізу;

тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықтың инфрақұрылымы мен коммуналдық жүйелерін оңтайландыру;

энергия шығаратын жаңа қуаттарды құру және дамыту үшін шикізат әлеуетінің болуы;

инновациялық жаңғырту негізінде қолда бар энергетикалық қуаттарды дамыту жөніндегі әлеуеттің болуы;

РФ сыртқы шекараның болуы;

Ресеймен шекаралас аудандарда дамыған теміржол желісінің болуы.

АӨК саласында:

бәсекеге қабілетті өнім өндірісінің ұлғаюы;

қой өсірудің дәстүрлі және шығыны аз әдістерін пайдалану;

жаңа технологияларды пайдалану;

еңбек өнімділігін ұлғайту, жануарларды сақтап қалу, селекция, ветеринариялық қолдау;

кооперация және шаруа қожалықтары мен жеке қожалықтардың агроөндірісіне қатысу, оларды кооперациялық және оқу процестеріне жұмылдыру;

Еуропа, Ресей және Қазақстан нарықтарына сапалы қозы етін жеткізу осы процестердің экономикалық қозғалтқышына айналуға тиіс;

импорттық тағам өнімдерінің үлесін азайту;

еттің, сондай-ақ терең өңделген ауыл шаруашылығы шикізатынан жасалған өнімдердің экспорттық әлеуетін ұлғайту;

егіс алқаптары мен жылыжай шаруашылықтарын кеңейту;

шығымдылығының жоғары болуына кепілдік берілген суармалы диқаншылықты ұйымдастыру;

өзіндік құны төмен, сапасы жоғары ет өндіруге мүмкіндік беретін бай жем-шөп алқаптары мен мал шаруашылығының асыл тұқымды базасының болуы;

аграрлық өндірісін көп салалы құрылымы, тиісті қуаттардың болуы;

мемлекеттік меншікте едәуір жер ресурстарының, оның ішінде ауыл шаруашылығы мақсатындағы жердің болуы.

Логистикада:

облыс тұрғындарын көкөніспен үздіксіз қамтамасыз етудің кешенді жүйесін құру және көршілес өңірлерге жеткізуді ұйымдастыру;

"Батыс Еуропа – Батыс Қытай" жолын ескере отырып, көкөністерді сақтау мен жеткізу үшін Ақтөбе қаласында Еуроодақ стандарттары бойынша ірі көкөніс терминалын салу;

өнім берушілердің сенімсіз болуы;

Энергетикада:

электр энергиясы мен энергия жеткізгіштер тарифтерінің жоғарылауы;

энергетикалық жаңа объектілерде жұмыс істеу үшін инженер-техник персоналдың тапшы болуы;

облыстың жұмыс істеп тұрған электр станцияларындағы жабдықтың ескіруі, соның салдарынан энергетикалық жабдықтың жиі жөнделуі;

облыста энергетикалық жабдық пен оның жиынтықтаушы бөлшектері өндірісінің болмауы;

энергетика үшін инженер кадрлардың жетіспеуі ;

АӨК саласында:

азық-түлік қауіпсіздігінің төмендеуі және елдің көршілес облыстары мен РФ тарапынан бәсекелестіктің күшеюі;

ауыл шаруашылығы өнімдері өндірісінің табиғат-климат жағдайларына тәуелді болуы;

агродақыл және асыл тұқымды мал шаруашылығын дамыту деңгейінің төмендеуі;

жанар-жағармай материалдары бағасының күрт жоғарылау ықтималдығы;

ауыл шаруашылығы өнімін өндірушілердің өткізу нарықтарынан шалғайда орналасуы;

техникалық жарактану деңгейінің төмен болуы және ауыл шаруашылығы техникасының моральдық және физикалық тозу дәрежесінің жоғары болуы;

тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарының жергілікті ауыл шаруашылығы өнімдерімен жүктелу коэффициентінің төмен болуы;

импорттық дайын тамақ өнімдері үлесінің жоғары болуы;

ауыл шаруашылығын материалдық-техникалық жарактандырудың ретке келтірілген жүйесінің болмауы.

Логистикада:

теміржол тасымалдары, электр энергиясы мен отын тарифтерінің өсуіне байланысты көліктік қызметтер көлемінің азаюы;

автомобиль жолдары мен темір жол жай-күйінің одан әрі нашарлауы;

жүк ағындары құрылымы мен бағытының көршілес облыстардың пайдасына қарай өзгеруі ;

автомобиль жолдарының өткізу қабілеті мен сапасының төмен болуы.

қалалардың қажеттіліктеріне сәйкес көкөністердің қажетті қорымен қамтамасыз ету мақсатында қойма қорларын жоспарлау; салқындатылған көкөністер мен жемістерді сақтау және жеткізу жүйесі	
---	--

Стратегиялық дамудағы шектеулер мен мүмкіндіктер

Мықты және осал тұстарды, мүмкіндіктер мен қауіптерді құрылымдалған талдау Қоғамды дамытудағы негізгі шектеулерді анықтауға мүмкіндік берді:

- 1) облыстың инвестициялық әлеуетінің даму деңгейінің төмен болуы;
- 2) халықтың кәсіпкерлік белсенділігі деңгейінің төмен болуы;
- 3) облыс экономикасының құрылымында шикізат құрамдасының үстем болуы;
- 4) демографиялық ахуалдың қолайсыз болуы;
- 5) нысаналы аудитория тарапынан мемлекеттік даму институттары қызметінің кәсіпқойлығы мен тиімділігіне сенімсіздіктің болуы.

Қоғамды одан әрі дамытудың мейлінше жоғары мүмкіндіктеріне мыналар жатады:

- 1) мемлекет берген құзыреттің болуы және қызметті мемлекеттің қолдауы;
- 2) дәнді дақылдардың, ет-сүт өнімдерінің терең өңделген өнімдерін тұтынудың ұзақ мерзімді өсу үрдісі;
- 3) стратегиялық инвесторлар тарапынан азық-түлік ресурстарының жеткізушісі ретінде облысқа деген қызығушылықтың артуы;
- 4) өңірді капиталдандыруға ықпал ететін "серпінді" инвестициялық жобаларды, өңіраралық жобаларды және ірі бизнесті дамытудың өңірлік стратегияларын іске асыру;
- 5) өңірде өндірілетін өнімді өткізудің әлеуетті сыйымды нарықтарының жақын орналасуы;
- 6) өңірдің көліктік жүйесінің жаһандық желіге кірігуі;
- 7) экспортқа бағдарланған өндірістерді дамыту және экспортты әртараптандыру.

ӘКК-нің бірқатар мықты тұстары бар және оларды келешектегі өсу мен дамуды қамтамасыз ету үшін тірек нүктелері ретінде пайдалануға болады және солай болуға тиіс. Перспективада мүмкіндіктерді іске асыру және осал тұстарының қауіптерін нивелирлеу үшін қызмет Қоғамның мықты тұстарын пайдалануға бағытталатын болады.

Өңірдің экономикалық базасын дамыту және әртараптандыру, сыртқы ортаның өзгерістерін есепке алу және оған бейімделу, Қоғам қызметінің тиімділігін арттыру Қоғамды одан әрі дамытудың аса маңызды қозғаушы күштері болып табылады.

2. ӘКК миссиясы мен пайымы

ӘКК миссиясы – мемлекет пен бизнестің әріптестігі қағидаттарында өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына жәрдемдесу.

ӘКК пайымы – активтерді тиімді басқаратын, өңірдің өсу нүктелерінде экономикалық белсенділікті, оның ішінде инвестициялар тарту арқылы ынталандыратын және бәсекеге қабілетті орнықты өндірістерді қалыптастырудың катализаторы ретінде әрекет ететін өңірлік даму институты.

ӘКК мақсаты – активтердің құнын ұлғайту.

ӘКК негізгі міндеттері:

1) өңір экономикасының басым секторларында (өсу нүктелерінде) бәсекеге қабілетті өндірістердің жаңаларын құру және жұмыс істеп тұрғандарын жаңғырту;

2) мемлекеттік активтердің іскери айналымға тартылуын қамтамасыз ету, проблемалы активтерді сауықтыру және олардың базасында бәсекеге қабілетті өндірістерді дамыту;

3) өндірістік және басқарушылық озық технологиялар мен стандарттарды енгізу;

4) активтердің құнын ұлғайту;

5) жаңадан басталған бизнесті қолдау инфрақұрылымын дамыту (бизнес-инкубаторлар, технопарктер, индустриялық аймақтар);

6) басым салаларда кластерлерді дамыту, сондай-ақ өңірлердің жүйе түзуші және ірі компанияларының айналасынан ШОБ дамыту жөніндегі әріптестік бағдарламаларын үйлестіру арқылы өңірлердегі бизнес-бастамаларды қолдау;

7) ӘКК қызметінің шеңберінде бизнеске қаржылай емес қолдау көрсету;

8) бизнес-жобаларды іске асыру үшін мемлекеттік даму институттарымен ынтымақтастықты өрістету;

9) қоржынды компаниялар арасындағы коммуникация мен дағды алмасуды дамыту;

10) өнімді ішкі және сыртқы нарықтарда неғұрлым белсенді ілгерілету үшін өнім брендингіне жәрдемдесу;

11) перспективалы жобаларды іске асыру үшін өңірлерге отандық және шетелдік инвесторларды тарту, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік қағидаттарында тарту;

12) үлестік қаржыландыру, активтер түрінде қатысу арқылы инвесторларға жобаларды іске асыруда, сондай-ақ мемлекеттік және салалық бағдарламалар шеңберінде қаржы алуда жәрдем көрсету;

13) өңірлердің негізгі мамандануын ескере отырып, өңірлік даму карталарын әзірлеу және инвесторлар тарту үшін перспективалы әрі бәсекеге қабілетті жобалардың тізбесін қалыптастыру.

ӘКК негізгі функциялары

Меншікті жобаларды басқару процестерін, бірлескен жобаларды іске асыру шеңберінде өзара іс-қимыл жасау процестерін оңтайландыру мақсатында мынадай функциялар айқындалған:

1) ұйымдастырушылық функция – берілген активтерді басқару және одан әрі дамыту, жобалар мен инвесторларды консультативтік сүйемелдеу;

2) инвестициялық функция – меншікті қаражат есебінен инвестициялық қызмет, инвестициялар тарту жөніндегі жұмыс;

ӘКК-нің қызметі тиісті аумақтарды дамыту бағдарламаларында айқындалған экономиканың басым салаларында өз өңірі үшін перспективалы, тіршілікке бейім, бәсекеге қабілетті және инновациялық жобаларды іске асыруға бағытталған.

Жекелеген мемлекеттік бағдарламаларды іске асырушы – ҮИИДМБ, Индустрияландыру картасы, "БЖК 2020" бағдарламасы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 14 наурыздағы № 254 қаулысымен бекітілген "Өнімділік 2020" бағдарламасы және т.б. шеңберінде өңірлік жобаларды іске асыруға жәрдемдесу.

Даму стратегиясын іске асыру кезеңдері

1-кезең – 2014 – 2015 жылдар

Бірінші кезеңдемықты тұстар мен мүмкіндіктерді барынша пайдалану жолымен ӘКК осал тұстарын күшейту және ықтимал қауіптерді нивелирлеу бойынша белсенді жұмыс жүргізілетін болады, мұның өзі ӘКК-нің осы стратегияны іске асырудың екінші кезеңіне шығуына мүмкіндік береді, бұл кезең айналымды ұлғайтуға ғана байланысты. Аталған кезеңде мынадай нәтижелерге қол жеткізу көзделеді:

- 1) дебиторлық берешекті жабу;
- 2) қызметі залалды еншілес компанияларды сауықтыру;
- 3) авариялық күйдегі жылымайтын мүлік объектілерін қалпына келтіру;
- 4) имиджді жоғарылату бойынша белсенді жұмыс;
- 5) инвестициялық климатты жақсарту.

2-кезең – 2016 – 2023 жылдар

Екінші кезеңде алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу бойынша кең ауқымды тиімді жұмыс жүзеге асырылмақ, оларды іске асыру мынадай нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді:

- 1) бәсекеге қабілетті жаңа өндірістер құру;
- 2) өңірдегі жұмыс орындарының санын ұлғайту;

3) экспортқа бағдарланған, қосылған құны жоғары отандық өнімді өткізу, кәсіпкерлік субъектілері өнімдерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру;

4) берілген компаниялардың нәтижелілігін басқару жүйесін жақсартуды, олардың қызметінің тиімділігін арттыру үшін корпоративтік басқару стандарттарын енгізуді қамтамасыз ету – активтерді қайта құрылымдау және ӘКК құрамына кіретін еншілес және тәуелді кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін сапалы жаңа деңгейге көтеру;

5) ӘКК еншілес кәсіпорындарының қор нарықтарына шығуы, сондай-ақ ӘКК-нің өзінің бастапқы орналастыруға (IPO) дайындығын қамтамасыз ету;

6) ӘКК инвестициялық қоржыны көлемінің өсуін қамтамасыз ету.

3. Қызметтің стратегиялық бағыттары (бұдан әрі - ҚСБ), мақсаттары, қызметтің түйінді көрсеткіштері және межелеген нәтижелер

ӘКК алдына қойылған міндеттер шеңберінде қызметтің мынадай басым бағыттары айқындалған:

1) инвесторлар тарту және өңірдің өсу нүктелерінде жаңа өндірістер құру;

2) өсу нүктелерінде экономикалық белсенділікті ынталандыру үшін жағдайлар жасау;

3) активтердің құнын ұлғайту және корпоративтік басқару деңгейін жоғарылату.

1-ҚСБ. Инвесторлар тарту және өңірдің өсу нүктелерінде жаңа өндірістер құру

Мақсат. Бәсекеге қабілетті, импорт алмастыратын өндірістер құру үшін, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік негізінде инвестициялар тарту.

Міндеттер:

1) кейінен коммерцияландыру мүмкіндігімен неғұрлым перспективалы инновациялық әзірлемелер мен өнертапқыштық ұсыныстарды іріктеу;

2) өңірдегі кәсіпкерлік қызметті жандандыру және мемлекеттік-жекешелік әріптестік шеңберінде жекеше секторды тарта отырып, өңірлік нарықтағы бос орындарды иелену;

3) барынша көп пайда алу мақсатында ӘКК инвестициялық ресурстарын оңтайлы пайдалану;

4) іске асырылып жатқан бағдарламалар шеңберінде өңірдегі инвестициялық климатты жақсарту мәселелері, сондай-ақ іске асыру кезінде әкімшілік кедергілерді азайту бойынша жергілікті және республикалық атқарушы органдармен, ұлттық басқарушы холдингтермен және ұлттық компаниялармен өзара іс-қимыл жасау;

5) инновациялық бизнес идеялар мен жобаларды іздеу, талдау және сүйемелдеу;

6) инновациялық бизнесидеялар мен жобалар банкін қалыптастыру;

7) проблемалы мәселелерді шешу үшін өңірге шақырылатын инвесторларға қызмет көрсететін құрылым құру.

Іс-шаралар:

1) тәуекелдерді азайту және бизнес-жобаларды іске асыру үшін қажетті жағдайлар жасау арқылы инвесторларға қолайлы орта жасау;

2) еншілес және тәуелді ұйымдардың даму жобаларын қаржыландыру үшін бюджеттік және бюджеттен тысинвестициялар тарту;

3) инвестициялық жобаларды сүйемелдеу инфрақұрылымын құру;

4) нысаналы өндірістік кластерлерді және оларды дамыту жөніндегі бағдарламаларды айқындау;

5) әлеуетті инвесторларға беру үшін пайдаланылмайтын жер учаскелері мен үй-жайлардың тізілімін қалыптастыру және жаңарту;

6) инвестициялық жобаны әзірлеу сатысында да, оны іске асыру сатысында да консультациялық қызметтер көрсету;

7) ақпараттық-презентациялық іс-шараларға қатысу (жарияланымдар, көрмелер, ресми кездесулер, форумдар, баспа, телевизиялық және электронды БАҚ, Интернет-ресурстар);

8) әріптестер іздеуде, іскери байланыстар орнатуда инвесторларға жәрдем көрсету, қажетті ақпарат беру;

9) инвесторлардың дерекқорын қалыптастыру.

Қызметтің түйінді көрсеткіштері:

1) бір жылда ӘКК инвестициялық қоржыны көлемінің өсімі;

2) инвестициялау көлемінің өсуі, пайызбен;

3) инвестициялардың рентабельділігі, пайызбен;

4) жекеше инвесторлардың қаражатын тартудың ӘКК салынған қаражатына арақатынасы, пайызбен;

5) өңдеуші және жеңіл өнеркәсіпке салынатын шетелдік инвестициялар көлемінің өсуі.

Межеленген нәтижелер:

"Бәсекеге қабілетті, импорт алмастыратын өндірістер құру үшін, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік негізінде инвестициялар тарту" мақсатына қол жеткізу нәтижесінде мыналарға қол жеткізілмек:

ӘКК 2015 жылдан бастап белсенді инвестициялық қызметті бастауды жоспарлап отыр және инвестициялық ресурстарды оңтайлы пайдалану есебінен мынадай көрсеткіштерді ұлғайтпақ:

1) 2015 жылдан бастап ӘКК инвестициялық қоржынының жыл сайын 10 % шамасында өсуі болжанады;

2) ӘКК инвестициялау көлемінің жыл сайын 10 %-ға өсуі болжанады;

3) инвестициялардың рентабельділігін 2015 жылы 3 % шамасында ұлғайтып, 2023 жылға қарай бұл көрсеткішті 10 %-ға дейін ұлғайту перспективасы жоспарланады;

4) жекеше инвесторлардың қаражатын тартудың ӘКК салынған қаражатына арақатынасы бастапқыда мейлінше аз болады (10 %), 2023 жылға қарай бұл көрсеткішті 40 %-ға дейін жеткізу жоспарланады;

5) өңдеуші және жеңіл өнеркәсіпке салынатын шетелдік инвестициялар көлемінің өсуін 2015 жылдан бастап 2023 жылға қарай кемінде 10%-ға ұлғайту жоспарланады.

2-ҚСБ. Өсу нүктелерінде экономикалық белсенділікті ынталандыру үшін жағдайлар жасау

1-мақсат. Айналым қаражатын беру, бірлесіп қарыз алу, қосымша инвестор іздеу және тарту жолымен шағын және орта бизнес кәсіпорындарының жұмыс істеп тұрғандарын сауықтыру және ісін жаңадан бастағандарын қолдау.

Міндеттер:

1) ісін жаңадан бастаған кәсіпкерлер үшін бизнес-инкубаторлар құру;

2) тұрғындардың мұқтаждықтарын қамтамасыз ететін кластерлік салаларды қолдау;

3) экспортқа бағдарланған және импорт алмастыратын өнім өндірісін ұйымдастыруға бағдарланған жаңа бизнес-жобаларды қолдау;

4) қаржылай және қаржылай емес қолдау көрсету жолымен жұмыс істеп тұрған кәсіпорындарды сауықтыру;

5) өңірде шағын кәсіпорындардың қызметін қамтамасыз ететін тиімді инфрақұрылым объектілерін құруға ықпал ету;

6) оқыту бағдарламаларын ұйымдастыру жолымен ісін жаңадан бастаған кәсіпкерлерді қолдау;

7) ӘКК жүзеге асыратын бағдарламалар шеңберінде жеңілдікпен кредит беру.

Іс-шаралар:

1) мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде және меншікті қаражат есебінен қолдау көрсету үшін перспективалы жобаларды іздеу;

2) көрсетілетін қызметтер мен тауарларды ілгерілету жүйесін ұйымдастыру;

3) ШОБ кәсіпорындарын сауықтыру үшін қаражат салуға әзір инвесторларды мейлінше көп тарту мақсатында арнайы іс-шаралар жүргізу;

4) өңірдегі ірі компаниялармен әріптестік қатынас орнату және оны нығайту;

5) ісін жаңадан бастаған кәсіпкерлер үшін оқыту бағдарламаларын және жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалар үшін консультациялар ұйымдастыру;

б) өңірде шағын кәсіпорындардың қызметін қамтамасыз ететін тиімді инфрақұрылым объектілерін құру.

Қызметтің түйінді көрсеткіштері:

1) шағын және орта бизнес саласында жұмыс істеп тұрған импорт алмастыратын кәсіпорындарды ұлғайту;

2) өңірде бизнес-инкубаторларды ұйымдастыру және олардың жұмыс істеуі;

3) өңірде ӘКК қатысатын бірыңғай кластер кәсіпорындарын ұйымдастыру және олардың жұмыс істеуі;

4) өңірге шетелдік инвесторларды, оның ішінде "Global – 2000" тізімінен тарту (жыл сайын кемінде екеу);

5) инвестициялық, оның ішінде шетелдік капитал қатысатын жобаларды іске қосу.

Межеленген нәтижелер:

"Айналым қаражатын беру, бірлесіп қарыз алу, қосымша инвестор іздеу және тарту жолымен шағын және орта бизнес кәсіпорындарының жұмыс істеп тұрғандарын сауықтыру және ісін жаңадан бастағандарын қолдау" деген 1-мақсатқа қол жеткізу нәтижесінде мынадай нәтижелерге қол жеткізілетін болады :

1) шағын және орта бизнес саласында жұмыс істеп тұрған импорт алмастыратын кәсіпорындар саны 2015 жылдан бастап жылына орта есеппен 1-еуге ұлғайтылатын болады;

2) өңірде құрылған бизнес-инкубаторлардың саны 2016 жылдан бастап әр 2 жыл сайын орта есеппен бір инкубаторға ұлғайтылып, 2023 жылға қарай 4 бірлікке дейін жететін болады;

3) өңірдегі ӘКК қатысатын бірыңғай кластер кәсіпорындарының саны 2017 жылдан бастап әр 3 жыл сайын орта есеппен бір кәсіпорынға ұлғайтылатын болады;

4) өңірге тартылған шетелдік инвесторлардың, оның ішінде "Global – 2000" тізімінен тартылғандардың санын 2017 жылдан бастап жыл сайын 2-еуге ұлғайту жоспарланған;

5) жыл сайын іске қосылатын инвестициялық, оның ішінде шетелдік капитал қатысатын жобалардың санын 2015 жылдан бастап жыл сайын 5-еуге ұлғайту жоспарланған.

2-мақсат. ӘКК мен оның құрылымдық бөлімшелерінің шеңберінде негізгі инфрақұрылымдық элементтерді қалыптастыру, өңірде инновациялық жобалардың дамуын ынталандыру.

Міндеттер:

1) инновациялық жобаларды ең басында іздеу мақсатында ұйымдармен және жоғары оқу орындарымен өзара іс-қимыл жасау жүйесін әзірлеу;

2) конкурстар мен инвестициялық форумдар өткізу арқылы инновациялық жобаларды жинау, талдау және іске асыру тетігін әзірлеу;

3) жаңа жобаларды іске асыру үшін ӘКК инновациялық қызметінің басым бағыттарын нақтылау;

4) индустриялық аймақ пен бизнес-инкубатор құру.

Іс-шаралар:

1) қазақстандық жобалар бойынша жаңа технологияларды зерттеу, талдамалық сүйемелдеу және өңдеу жөніндегі жұмыс жүргізілетін Research& Development орталығын құру;

2) жұмыс істеп тұрған еншілес кәсіпорынның базасында инновациялық шешімдерді қолдана отырып, кешенді әрі технологиялық тұрғыдан күрделі жобаларды іске асыратын инжинирингтік және жобалау компаниясын құру;

3) бірлескен жұмысты ұйымдастыру үшін шетелдік университеттермен, экспорттық ұйымдармен және шет елдердің кәсіпорындарымен белсенді ынтымақтастық жасау;

4) Ақтөбе облысының индустриялық аймағын құру.

Қызметтің түйінді көрсеткіштері:

1) инновациялық технологияларды пайдаланатын ірі бизнес-жобаларды ұлғайту;

2) инновациялық жаңа старт-ап жобаларды ұлғайту;

3) қарауға келіп түскен жаңа бизнес-өтінімдерді ұлғайту;

4) кәсіпкерлерге жүргізілген сауалнамаларды ұлғайту.

Межеленген нәтижелер:

"ӘКК мен оның құрылымдық бөлімшелерінің шеңберінде инфрақұрылымдық элементтерді қалыптастыру, өңірде инновациялық жобалардың дамуын ынталандыру" деген 2-мақсатқа қол жеткізу нәтижесінде мынадай нәтижелерге қол жеткізілетін болады:

1) инновациялық технологияларды пайдаланатын жаңа бизнес-жобалардың саны 2017 жылдан бастап әр 3 жыл сайын орта есеппен бір жобаға ұлғайтылатын болады;

2) инновациялық жаңа старт-ап жобалардың саны 2016 жылдан бастап жыл сайын орта есеппен бір жобаға ұлғайтылатын болады;

3) қарауға келіп түскен жаңа бизнес-өтінімдердің саны 2015 жылы 7 өтінім болады деп күтілуде. Перспективада 2023 жылы бизнес-өтінімдердің саны 150-ге дейін ұлғайтылады.

3-ҚСБ. Активтердің құнын ұлғайту және корпоративтік басқару деңгейін жоғарылату

1-мақсат. Активтерді тиімді басқару жүйесін әзірлеу

Міндеттер:

1) ӘКК активтерінің құнын өсіру;

2) мемлекеттік активтердің іскери айналымға қатысуын қамтамасыз ету, проблемалы активтерді сауықтыру және оларды бәсекеге қабілетті өндірістер базасында дамыту;

3) активтерді басқарудан түсетін пайданы ұлғайту;

4) өңірдің мемлекеттік активтерін тиімді басқару үшін оларды біртіндеп қабылдау.

Іс-шаралар:

1) ұқсас компаниялардың жұмыс істеу ерекшеліктерін ескере отырып, менеджменттің, сапаның және бизнес-процестерді ұйымдастырудың әлемдік стандарттарына сай келетін корпоративтік басқару жүйесін құру;

2) жылжымайтын мүлік объектілерінде жөндеу және қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу;

3) қажетті коммуникациялар жеткізуді қажет ететін активтерге олардың бәрін жеткізу;

4) эмиссиялық кірісі жеткілікті акцияларды орналастыру.

Қызметтің түйінді көрсеткіштері:

1) күрделі жөндеу жүргізілген активтер санын ұлғайту, оның нәтижесінде олардың теңгерімдік құны артады;

2) оңалтудан өткен (сауықтырылған) кәсіпорындар санын ұлғайту;

3) бір қызметкерге шаққандағы таза пайда, мың теңгемен.

Межеленген нәтижелер:

"Активтердің құнын ұлғайту және корпоративтік басқару деңгейін жоғарылату" деген 1-мақсатқа қол жеткізу нәтижесінде мынадай нәтижелерге қол жеткізілетін болады:

1) 2015 жылдан бастап 1 активке күрделі жөндеу жүргізілетін болады, оның нәтижесінде оның теңгерімдік құны артады;

2) 2014 жылы активтерді жалға берудің рентабельділігі 1,7 %-ға ұлғайып, 2023 жылға қарай 6,55 %-ға жетеді;

3) бір қызметкерге шаққандағы таза пайданы жыл сайын кемінде 5 %-ға ұлғайту жоспарланады (5,8 мың теңгеден 2023 жылы 8,41 мың теңгеге дейін).

2-мақсат. ӘКК-ні, еншілес және аффилирленген компанияларды корпоративтік басқару деңгейін жоғарылату.

Міндеттер:

1) ӘКК-ні корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру;

2) "ISO 9001 сапа менеджменті жүйесінің" жыл сайынғы сертификатталуы;

3) жұмыскерлердің біліктілігін жоғарылату;

4) корпоративтік басқару рейтингін алу;

5) корпоративтік басқару кодексін практикаға енгізу;

6) ӘКК-дегі корпоративтік басқаруды регламенттейтін ішкі құжаттар жүйесін жетілдіру;

7) бұқаралық ақпарат құралдарына ӘКК-нің ақпараттық-имидждік қызметін жандандыру.

Іс-шаралар:

1) семинарларға, тренингтерге және біліктілікті жоғарылату курстарына қатысу;

2) ӘКК қызметкерлерін көтермелеу жүйесін енгізу;

3) қызметкерлер үшін әлеуметтік пакет енгізу;

4) корпоративтік басқару рейтингін алу;

5) ӘКК қызметіне тәуекел менеджментін енгізу;

6) өндірістік және басқарушылық озық технологиялар мен стандарттарды енгізу;

7) бизнесте жұмыс тәжірибесі бар жұмыскерлерді шақыру;

8) "Болашақ" бағдарламасының түлектерін жұмысқа шақыру;

9) шетелдік мамандарды шақыру;

10) бұқаралық ақпарат құралдарына ӘКК-нің ақпараттық-имидждік қызметін жандандыру.

Қызметтің түйінді көрсеткіштері:

1) корпоративтік басқару рейтингін алу;

2) қызметкерлердің басқару тиімділігін арттыру жөніндегі тренингтер мен семинарлардан өтуі;

3) "Болашақ" бағдарламасы мен қазақстандық және шетелдік беделді университеттердің түлектері қатарынан алынған жұмыскерлер санын арттыру;

4) шақырылған шетелдік мамандар санын арттыру;

5) веб-сайтқа кірушілер санын арттыру.

Межеленген нәтижелер:

"ӘКК-ні, еншілес және аффилирленген компанияларды корпоративтік басқару деңгейін жоғарылату" деген 2-мақсатқа қол жеткізу нәтижесінде мынадай нәтижелерге қол жеткізілетін болады:

1) корпоративтік басқару рейтингін алу жөніндегі іс-шараларды өткізу 2016 жылғы 3-тоқсанға жоспарланған;

2) тренингтер мен семинарларды өткізу жыл сайынғы негізде өткізіледі және оқытумен қамтылған қызметкерлердің коэффициентін жыл сайын 20 %-ға дейін ұлғайтып, бұл көрсеткішті 2019 жылға қарай 90 %-ға дейін жеткізу жоспарланған ;

3) "Болашақ" бағдарламасы түлектері мен қазақстандық және шетелдік беделді университеттерді бітірушілер қатарынан алынған жұмыскерлер саны жыл сайын ұлғайтылатын болады. 2015 жылы олардың саны қызметкерлердің

1-ҚТК. Күрделі жөндеу жүргізілген активтер санын ұлғайту, оның нәтижесінде олардың теңгерімдік құны өседі											
2-ҚТК. Оңалтылған (сауықтырылған) кәсіпорындардың санын ұлғайту	1,7	2,0	2,4	2,9	3,4	3,9	4,4	4,9	5,5	6,5	
3-ҚТК. Бір қызметкерге шаққандағы таза пайда, мың теңгемен	5,8	6,0	6,3	6,6	6,9	7,2	7,5	7,8	8,1	8,4	

2-мақсат. ӘКК-ні, еншілес және аффилирленген компанияларды корпоративтік басқару деңгейін жоғарылату

ҚТК атауы	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1-ҚТК. Корпоративтік басқару рейтингін алу			2016 жылғы 3 - тоқсан							
2-ҚТК. Оқытумен қамтылған қызметкерлердің коэффициенті, қызметкерлердің жалпы санынан %-бен	10	20	25	35	50	60	80	90	90	90
3-ҚТК. "Болашақ" түлектерінің, сондай-ақ қазақстандық және шетелдік беделді университеттерді бітірушілердің қатарынан алынған жұмыскерлер санын ұлғайту			1	1	2	2	2	3	3	3
4-ҚТК. Шақырылған шетелдік мамандар санын ұлғайту							1			1
5-ҚТК. Веб-сайтына кірушілер санын ұлғайту	4 000	7 000	10 000	14 000	20 000	25 000	30 000	35 000	40 000	45 000